

LITRIP

INFORMATIVNI BILTEN ZBORNICHE ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE

R2283
LETO IV. ŠTEVILKA 7-8
JULIJ - AVGUST 1996

poštšina plačana pri pošti 1102 Ljubljana

Dalivon
moj sproščeni svet

BRp
1-08-6-414

Dalivon®

10 tablet

 KRKA p.o.
Novo mesto
Slovenija

- primeren za lajšanje blagih in srednje močnih bolečin pri:
 - glavobolu
 - gripi in prehladu
(lajša bolečine in znižuje povišano telesno temperaturo)
 - bolečinah v mišicah in sklepih
 - zobobolu
 - menstrualnih bolečinah
- sinergistično delovanje učinkovin v manjših dozah zagotavlja dober analgetični učinek
- manjša doza posamezne učinkovine zmanjšuje stranske učinke

Skrajšano navodilo

Doziranje in način uporabe: Odrasli lahko vzamejo 1 do 2 tableti največ trikrat na dan. Otrokom od 6. leta dalje lahko dajemo 1/2 tablete do 1 tableto največ trikrat na dan. Tablete pogoltujemo cele z veliko tekočine, najbolje po jedi. **Kontraindikacije:** Preobčutljivost za katerokoli sestavino zdravila, otroci do 6. leta starosti, bolniki z nekaterimi presnovnimi motnjami in bolniki s hudimi okvarami v delovanju jeter in ledvic. **Opozorila:** Bolnikom z okvarami krvotvornih organov moramo kontrolirati krvo sliko. Bolniki z okvarjenim delovanjem jeter in ledvic morajo biti med zdravljenjem pod nadzorom zdravnika. Nosečnice naj posebno v prvih treh mesecih in zadnjih šestih tednih nosečnosti zdravilo jemljejo samo po priporočilu zdravnika. Med dojenjem jemanje zdravila odsvetujemo. **Stranski učinki:** Pri priporočenih odmerkih so redki. **Oprema:** V škatlici je 10 tablet. **Način izdajanja:** Zdravilo je na voljo tudi brez zdravniškega recepta.

1 tableta vsebuje:

250 mg paracetamola
150 mg propifenazona
50 mg kofeina

Podrobnejše informacije so na voljo pri proizvajalcu.

 KRKA
SLOVENIJA

INFORMATIVNI BILTEN
ZBORNICE ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE

UTRIP

GLAVNA IN ODGOVORNA UREDNICA:

Veronika Pretnar - Kunstek

UREDNIŠKI ODBOR:

Nana Domajnko, Bojana Filej, Petra Kersnič

Irena Istenič, Irma Antončič

LEKTORICA:

prof. Cvetana Tavzes

NAKLADA: 10100 izvodov

CENA POSAMEZNEGA IZVODA:

150 SIT

LETNA NAROČNINA ZNAŠA:

1800 SIT

Za člane zbornice brezplačno

NASLOV UREDNIŠTVA:

UTRIP

Zbornica zdravstvene nege Slovenije

Ljubljana, Vidovdanska 9

telefon, telefax: 061/316-055

Žiro račun: 50101-678-48641

*Po mnenju Urada vlade za informiranje z dne 4. 3. 1993,
št. 23/71-93 sodi Utrip med proizvode, za katere se plačuje
5% davek od prometa proizvodov.*

OBLIKOVANJE IN TEHNIČNO UREJANJE:

STARLING d.o.o.

Vrhnika, Krožna pot 2

tel/fax: 061/753-800, 061/754-415

TRŽENJE OGLASNEGA PROSTORA:

ANONSA d.o.o. Ljubljana, Preglov trg 6,

tel.: 061/1408-202, tel/fax: 1400-315

TISK:

Tiskarna POVŠE

Povšetova 36 a, Ljubljana, tel/fax: 061/301-542

Drage bralke in bralci!

Čeprav bi moralo te dni sijati sonce in greti najtopleje, je zunaj še hladno in oblačno.

Vendar še nismo izgubili upanja, da nam bo tudi letošnje poletje prineslo sonca in toplote, veselje in svetlobe.

Želimo vam prijeten dopust in septembra nasvidenje!

Uredništvo

VSEBINA

UVODNIK	5	10.000... Petra Kersnič - ZZNS
DELO ZBORNICE	6	Zapisnik 14. seje Predsedstva ZZNS Petra Kersnič - ZZNS
NOVICE IZ ICN	16	Naziv medicinska sestra Bojana Filej - ZZNS
PREDSTAVLJAMO VAM	18	Sekcija za nefrologijo, dializo in transplantacijo Mirjana Čalič
UDELEŽILI SMO SE	20	Izobraževanje medicinskih sester na Švedskem
	22	Marija Bohinc - Visoka šola za zdravstvo Ljubljana
	22	Utrinki z II. strokovnega srečanja medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v dermatovenerologiji Majda Črgulj
	24	Srečanje Endokrinološke sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Majda Mori Lukančič
	25	Strokovno srečanje patronažnih medicinskih sester Magda Brložnik
	28	Sprejem Sekcije operativnih medicinskih sester v EORNA Ana Goltes
	29	Poročilo s strokovnega seminarja oftalmološke sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v Novi Gorici
	30	Zaključek 3. funkcionalnog izobraževanja iz psihiatrične zdravstvene nege in strokovna ekskurzija v Psihiatrično kliniko Idrija Irma Antončič
	31	Večja skrb za zdravje žensk Manja Pašek
	33	Posvetovanje o teoriji in praksi zdravstvene nege Marija Mrak
	38	Poročilo o udeležbi na 49. skupščini Svetovne zdravstvene organizacije v Ženevi Darja Cibic, Ministrstvo za zdravstvo RS
RAZMIŠLJANJA	40	Mi med seboj Jelka Mlakar, KC Ljubljana
	40	Boljše je upati v nekaj, kar se ne more zgoditi, kakor živeti brez upanja Marjeta Rupar, Srednja zdravstvena šola, Ljubljana
	43	Zgodilo se je
	43	Krik v stiski
ZANIMIVO	44	Želite tudi vi prispevati k sprejemu boljšega Tobačnega zakona Mojca Bevc Stankovič, Inštitut za varovanje zdravja RS
	45	Vesti o delu združenja zdravstvenih zavodov Slovenije
BONTON	47	Nazivanje in naslavljanje Nina Mazi, Urad SZO za Slovenijo,
SREČANJA DOMA	50	
SREČANJA V TUJINI	55	
NOVO NA KNJIŽNIH POLICAH	56	
OBVESTILA	57	

Raka razveseljujejo cvetlične kombinacije v rožnati, svetlo in temno modri, turkizni, beli in peščeni barvi.

Cvetje pove vse

Cvetje Eli

Seliškar

1000 Ljubljana, Zaloška 46

Tel.: (061) 446-375, Fax.: (061) 1401-303

Petra KERSNIČ

10.000 ...

Kaj vse si človek zamisli, ko vidi številko 10.000. To je že malo bogatstvo, če imaš 10.000 SIT čisto samo zase, morda je sreča to, da jih lahko daš svojemu otroku ali nekomu, ki ga boš rešil ali osrečil. To je lahko tudi 10.000 ljudi, medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov, o katerih bi želela spregovoriti.

28. 5. 1996 je bil neznansko vroč torek, ki zjutraj ni obetal nič posebnega. Priprave na sejo Upravnega odbora, ki bo v sredo, kopico telefonskih pogovorov in mnogo vročine. Bojana Bučar - tajnica Zbornice je nekje na sredi delovnika vnesla v računalniški register 10.000 članico Zbornice zdravstvene nege. Ker sestavlja kolektiv redno zaposlenih na Zbornici, sva ta dogodek obeležili z malico, ki jo sicer zaužijeva največkrat kar mimogrede. Misli so mi uhajale v številke - vseh, ki delamo na področju zdravstvene nege, nas je okoli 11.700 - od tega pa nas je večina združenih in povezanih v Zbornici zdravstvene nege, preko nje v Društvih medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov in v 27. strokovnih sekcijah. Spomnila sem se tudi nekaterih izstopnih izjav, ki so med letom prispele na Zbornico in v katerih so kolegice sporočale, da izstopajo zato, ker za njih ni nihče storil nič. Nekaterim sem odgovorila in jih prosila, da konkretnizirajo ta "nič" in da povedo, kaj naj storimo mi in ali so kaj pripravljene storiti one - verjeli ali ne - odgovora nisem dobila od nobene. In priznam, prenehala sem pisati tis-

tim, ki ne najdejo svoje vloge niti ne znajo ali nočejo oceniti naše.

Naj se vrnem na število 10.000, ki že sama po sebi izkazuje moč. V njej se zrcali interes, da gradimo in utrjujemo položaj zdravstvene nege, katere prispevka v zdravstvenem sistemu ni mogoče odriniti na stran, kaj šele prezreti. Gotovo je eden od pogojev, s katerim bomo morale opraviti same, ta, da bomo bolj začele pa tudi krepile vrednost lastnega dela in lastnih aktivnosti. Če smo pred leti bile ob robu zdravstvene politike, jo danes želimo soustvarjati in zahtevamo svoj prostor in svoj glas - glas za stroko, ki ima za svoje področje tudi svoje eksperte in o kateri ne more nihče drugi odločati, kot stroka sama. In za vse to se nas je odločilo 10.000.

Naj Vam 10.000 članicam in članom ter tudi vsem tistim, ki delajo na področju zdravstvene nege in so bili v naših vrstah ali pa še ali spet bodo, zaželim prijeten oddih med počitnicami in lepo vrnitev na delovno mesto.

Vaša "generalna"

Petra Kersnič

Sredi vročega zaključka pomladi je bila 14. seja Predsedstva Zbornice zdravstvene nege, o kateri vam posredujemo zapisnik v celoti:

Zapisnik 14. seje Predsedstva ZZNS,

ki je bila 29. 5. 1996 ob 10. uri v prostorih Kluba Doma upokoencev Tabor.

Prisotni:

Nana Domajnko, Bojana Filej, Veronika Pretnar Kunstek, Jelka Mlakar, Olga Nezman, Mira Peroša, Ivana Hartman, Milica Lahe, Verica Turk, Bojana Zemljič, Jana Vrhovnik, Zdenka Seničar, Dragica Murn, Nada Modic Harl, Alenka Zega, Marija Špelič, Mojca Stojan, Magda Berložnik, Marta Falež, Sonja Šinkovec, Greta Zver, Ana Čerpnjak, Eva Vrstovšek, Jože Matjašec, Mirjana Čalič, Marija Smolič, Stanka Popovič, Milena Gliha, Neva Papler, Marjana Božjak, Slavica Klančar, Ivanka Pupis, Milena Križaj, Marina Velepich, Vera Grbec, Nuša Mlakar, Roža Meglič in Petra Kersnič;

Odsotnost so opravičili: Emilija Kavaš, Olga Kobler, Erna Kos Grabnar, Andrej Fink in Marija Mrak;

Odsotnosti niso opravičile: Irena Vidmar, Irena Buček Hajdarevič, Lucija Mesarič in Jožica Novak.

Vabljene: Majda Šlajmer Japelj, Ladi Škerbinek in Polona Zupančič.

Sejo je vodila predsednica ZZN Nana Domajnko.

Med prisotnimi je posebej pozdravila novo izvoljeni predsednici: predsednico Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Novo mesto - Zdenko Seničar, predsednico Sekcije operacijskih medicinskih sester - Nevo Papler, ter jima zaželela dobrodošlico in uspešno delo.

Predlagani dnevni red:

1. Pregled zapisnika 13. redne seje Predsedstva z dne 13.3.1996,

2. Pregled zapisnika seje ožjega predsedstva z dne 10.4.1996,

3. Aktivnosti Zbornice med 13. in 14. sejo Predsedstva - Nana Domajnko,

4. Obravnava pripomb in sprejem Predloga Statuta društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov,

5. Imenovanje kandidacijske komisije za volitve,

6. Imenovanje komisije za spremembe statuta ZZNS,

7. Aktualne zadeve.

Na predlagani dnevni red ni bilo pripomb.

AD 1.

Na 9. sklep 13. seje Predsedstva so člani Upravnega odbora pripravili predlog:

1. sklep:

Odločitev o izdaji potrdila udeležencem srečanj, ki jih organizirajo Zbornica, Strokovne sekcije in Društva brez plačila kotizacij, je v rokah IO - ti naj na svojih sejah odločijo, kolikšno je število članov organizacijskega odbora, ki lahko zaradi te funkcije dobijo potrdilo, ne da bi plačali kotizacijo. Organizatorji se morajo pri tem zavedati, da je kotizacija dohodek, s katerim lahko pokrijejo stroške organizacije seminarjev.

Predsednica Zbornice je vsem navzočim posredovala podatek, da smo v register članov Zbornice 28.5.1996 vpisali 10.000. člana. Poudarila je, da je ta podatek pomemben prav zato, ker izraža pripadnost poklicnemu združenju in pripravljenost naših članov, da podpirajo aktivnosti Zbornice pri prizadevanjih za napredek in razvoj stroke zdravstvene nege. Člani Predsedstva so z aplavzom pozdravili 10.000. članstvo v ZZN.

AD 2.

10.4.1996 je bila 2. seja ožjega predsedstva ZZN, na kateri je bila osrednja točka dnevnega reda

obravna Predloga Statuta DMSZT. Poleg tega so bili sprejeti še nekateri sklepi, ki so se nanašali na delo Strokovnih sekcij in Društev.

Sklepi 2. seje ožjega predsedstva:

1. Predsednik sekcije mora pridobiti pred volitvami mnenje pristojnega Društva za vsakega člana, ki je predlagan v IO sekcije.

2. Predsednice strokovnih sekcij morajo do 31.12.1996 posredovati na Zbornico poimenski seznam.

3. Iz članstva v ZZN izvira avtomatično članstvo v Društvu in članstvo v strokovni sekciji ter s tem tudi možnost udeleževanja na vseh strokovnih sekcijah ZZN.

Da bi poenotili evidenco strokovnega članstva, je sekretarka predstavila članom Predsedstva evidenčni list strokovnega članstva. Formular bo mogoče dobiti na Zbornici skupaj z ostalim materialom, ki ga dobijo organizatorji seminarjev.

2. sklep:

Vse strokovne sekcije morajo do konca leta 1996 izvesti evidentiranje strokovnega članstva in podatke posredovati skupaj s poročilom o delu v letu 1996. Obrazec je za vse sekcije enoten in obvezen.

AD 3.

Predsednica Zbornice je poročala o številnih aktivnostih, ki so delno objavljene v informativnem biltenu Utrip v rubriki Delo zbornice. Poudarila je le nekaj najbolj aktualnih:

a) Dva pomembna dokumenta, s katerima smo se ukvarjali skoraj dve leti - Predlog organizacije službe zdravstvene nege v zdravstvenih zavodih in Razmejitev zdravstvene nege čakata na potrditev v Zdravstvenem svetu.

b) 12. maj, mednarodni dan medicinskih sester, ki smo ga proslavili na svečanosti v sklopu 3. sim-

pozija v Slovenj Gradcu; predsednica Zbornice se je zahvalila Bojani Zemljič, predsednici DMSZT Slovenj Gradec za prijazen sprejem, organizacijskemu odboru pa za skrbno izpeljano srečanje; z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da je bila letošnja medijska odmevnost zadovoljiva in da smo preko medijev lahko povedali najbolj aktualne probleme poklica medicinskih sester.

c) Zbornico je 16.5. obiskala dr. Taka Oguisso, odposlanka izvršne direktorice ICN, in nam obljubila vsestransko pomoč pri pripravi Zakona o zdravstveni negi. Prav tako bo predstavila Zbornico v reviji ICN.

d) V Sloveniji bo v juniju Evropska konferenca SZO o zdravstvenih reformah. V sklopu te konference bo tudi srečanje Kolaborativnih centrov in proslava 10. obletnice Kolaborativnega centra za primarno zdravstveno nego v Mariboru. O aktivnostih je poročala Majda Šlajmer Japelj - direktorica tega centra. Poudarila je pomembnost konference, saj bodo na njej predstavniki vseh 51 članic iz Evrope. Namen konference je na novo definirati razvoj zdravstva v novih socialnih in političnih razmerah. Predstavniki Kolaborativnih centrov so sklenili, da je potrebno posebej poudariti zdravstveno nego, ki v novih razmerah dobiva tudi novo vlogo. V času srečanja Kolaborativnih centrov bo tudi slovesnost ob 10. obletnici delovanja Kolaborativnega centra za primarno zdravstveno nego; sprejem za udeležence bo pripravila Zbornica.

AD 4.

Bojana Filej je predstavila potek javne razprave Statuta Društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov, ki je potekala od 15.4. do 15.5.1996. Na Zbornico so v roku poslali pripombe iz treh društev:

DMSZT Celje:

8. člen - ... če član zamudi s plačilom članarine eno leto ...

27. in 29. člen - Mandat podpredsednika in blagajnika traja štiri leta.

26. člen - Mandat predsednika traja štiri leta z možnostjo ponovne izvolitve in profesionalizacije za štiriurno delovno obveznost.

DMSZT Maribor in Koper:

Vsi mandati naj trajajo štiri leta.

Po roku so prispele še pripombe dveh društev:

DMSZT Murska Sobota:

27. in 29. člen - Mandat traja štiri leta.

DMSZT Ljubljana:

Pripombe so vsebinsko načelne in se v glavnem nanašajo na spremembo Statuta ZZN, razen v 14. členu, ko člani IO predlagajo, da se namesto 10% članstva za Občni zbor pri tako velikem Društvu, kot je Ljubljana, upošteva 5% prisotnost članov.

V razpravi o predlogih, v kateri so sodelovali Olga Nezman, Jelka Mlakar, Nana Domajnko, Greta Zver, Jože Matjašec, Petra Kersnič in Marina Velepčič, so bili izoblikovani člani:

3. sklep:

8. člen - ... če član zamudi s plačilom članarine za eno leto ...

14. člen - doda se alineja

V Društvu, ki ima več kot 2000 članov, je Občni zbor sklepčen, če je na seji prisotnih 5% članov.

27. in 29. člen - Mandati trajajo štiri leta.

26. člen - Mandat predsednika traja štiri leta z možnostjo ponovne izvolitve in možnostjo profesionalizacije.

Z navedenimi dopolnili člani Predsedstva sprejmejo Statut Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov, ki bo podlaga za regionalna

Društva pri sprejemanju na občnem zboru Društva in se registrirajo v kraju delovanja.

Statut Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov je priloga arhivskega zapisnika 14. seje Predsedstva.

AD 5. in 6.

O predlogu Upravnega odbora je poročala Petra Kersnič.

Člani Upravnega odbora so na svoji 36. redni seji pripravili predloge:

1. 7 - članska kandidacijska komisija

- za volitve predsednika, podpredsednika, članov nadzornega odbora in razsodišča:

1. član: DMSZT Ljubljana

2. član: DMSZT Maribor

3. član: DMSZT Celje

4. član: DMSZT Ptuj

5. član: DMSZT Slovenj Gradec

6. član: DMSZT Koper

7. član: Upravni odbor

2. 7-članska Statutarna komisija

1. član: DMSZT Novo mesto

2. član: DMSZT Nova Gorica

3. član: DMSZT Velenje

4. član: DMSZT Murska Sobota

5. član: DMSZT Kranj

6. član: DMSZT Ljubljana (dopolnitev na predlog predsednice Društva Ljubljana)

7. član: Upravni odbor

Predlog je bil soglasno sprejet.

4. sklep

Na osnovi sprejetega predloga sestave Kandidacijske in Statutarne komisije je rok za izbor članov komisij v Društvih do 30. 6. 1996, ko morajo Društva posredovati na sedež Zbornice imena izbranih članov.

AD 7.

a) Predsednica Pnevmoftiziološke sekcije, Pavla Merše, je v imenu IO na predsedstvo naslovila vlogo za spremembo naziva sekcije. Člani predsedstva so predlog potrdili. Vloga je priloga arhivskega zapisnika 14. seje predsedstva.

5. sklep

Pnevmoftiziološka sekcija se preimenuje v Pulmološko sekcijo.

b) Generalna sekretarka je poročala o udeležbi na 3. simpoziju Zbornice zdravstvene nege v Slovenj Gradcu 10. in 11. 5. 1996. Svečane proslave ob 12. maju - mednarodnem dnevu medicinskih sester, se je udeležilo okoli 320 udeležencev. Na proslavi so bila dvanajstim posameznicam in dvema skupinama podeljena Priznanja zbornice. Strokovnega dela se je udeležilo v petek okoli 120 udeležencev, v soboto pa okoli 90.

Kotizacijo za udeležbo na strokovnem srečanju je plačalo okoli 70 udeležencev. Generalna sekretarka je pojasnila, da iz pobrane kotizacije ne bo mogoče realizirati sklepa Predsedstva in odvesti 30% v sklad za izobraževanje. Poudarila je, da so svečanosti republiškega pomena in stroški za organizacijo pogostitve udeležencev proslave večji, kot prihodek od kotizacij. Prav tako so minimalna sponzorska sredstva, saj sponzorji večino sredstev namenijo strokovnim sekcijam.

Po razpravi, v kateri so sodelovali Mojca Stojan, Greta Zver, Magda Berložnik, Mirjana Čalič, Vera Grbec, Nana Domajnko, Slavica Klančar, Bojana Filej in Petra Kersnič in ki se je nanašala na organizacijo eno-ali dvodnevne srečanja, o obvezni prisotnosti na svečani proslavi voljenih predstavnikov društev in strokovnih sekcij, o višini kotizacije in o vsebini vabil, je bilo sklenjeno:

6. sklep

O trajanju strokovnih srečanj se bo organizacijski odbor sproti odločal in se prilagajal okoliščinam, ki bodo takrat aktualne.

Proslavo 12. maja - mednarodnega dneva medicinskih sester v letu 1997 bo skupaj z Zbornico organiziralo DMSZT Kranj na Gorenjskem.

c) Generalna sekretarka je navzočim povedala, da bodo člani ZZNS na svoj naslov v času od 1. do 15. julija prejeli nove članske izkaznice.

V istem času bodo vsi, ki plačujejo članarino po položnici, prejeli položnice (redni člani, ki so se odločili za plačilo po položnici, upokojenci, študentje).

Prav tako bomo v tem času razposlali položnice za plačilo naročnine za Obzornik zdravstvene nege.

Novo je predsednica vse opozorila, da naj skrbno zbirajo arhivsko gradivo in pišejo zgodovino Društva ali strokovne sekcije - to gradivo bo pomemben prispevek za izdajo zbornika ob 70. obletnici organiziranega delovanja medicinskih sester na Slovenskem, ki ga bomo praznovali naslednje leto. Poudarila je, da je na sedežu Zbornice malo zapisov in podatkov.

Člane predsedstva je Petra Kersnič obvestila, da bo v času od 15.7. do 18.8.1996 na sedežu Zbornice kolektivni dopust. Za nujne zadeve bo v ponedeljek, 29.7. uvedeno dežurstvo, sicer pa bo mogoče nujna sporočila pošiljati po faksu.

5.6. in 3.7. 1996 sta bili 37. in 38. seja Upravnega odbora Zbornice. Na zadnji seji Uo se je od Zbornice, poslovila Meta Cerar, dipl. iur., ki je skrbela zato, da smo se znašli pri oblikovanju Zbornice v pravnem sistemu slovenske države. Zahvalili smo se ji za delo in sodelovanje.

3.6.1996 je na sedežu ZZN potekala redna seja IO sekcije patronažnih medicinskih seste, katere se je udeležila generalna sekretarka. Na seji je bil

opravljen pregled aktivnosti v zvezi z dopolnitvami in popravki "Zelene knjige". Navzoče članice so tudi spregovorile o položaju patronažnega varstva v zdravstvenih domovih in ugotovile, da se dela tako po vsebini kot po načinu evidentiranja storitev po Sloveniji razlikujejo ter sklenile, da bodo pripravile pismena navodila, ki bodo vodila k poenotenju tako doktrine kot evidentiranja storitev.

7. 6. 1996 je na sedežu ZZN potekala 3. redna seja Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno nego. Glavna točka dnevnega reda je bila obravnava predloga sprememb "Zelene knjige". Navzoči so bili seznanjeni z novim imenovanjem Zdravstvenega sveta, v katerem je članica tudi predstavnica s področja zdravstvege nege - Ladi Škerbinek. Z ploskanjem so vsi prisotni obeležili pomembnost tega dogodka, ki dokazuje, da ob prizadevanju in številnih dokazovanjih stroke zdravstvene nege v sistemu zdravstvenega varstva ni mogoče niti odriniti kaj šele prezreti.

Zdravstveni svet v mandatu 1996 - 2000 sestavljajo:

Predsednik: Prof dr. Zoran Arnež, dr. med.

Člani: Asist. mag. Marko Bitenc, dr. med.; Miha Demšar, dr. med.; Prim. mag. Tatjana Gazvoda, dr. med.; Doc. dr. Alojz Gregorič, dr. med.; Prof dr. Dušan Keber, dr. med.; Prof dr. Božo Kralj, dr. med.; Prof dr. Jože Lokar, dr. med.; Prim. Metka Macarol Hiti, dr. med.; Ana - Ladi Škerbinek, prof ped.; Doc. dr. Igor Svab, dr. med.; Prof dr. Jože Trontelj, dr. med.; Tatjana Vidmar Kogovšek, mr. ph.; Prof dr. Vito Vrbič, dr. stom.; Prof dr. Miha Žargi, dr. med.

Seja je bila zaključena ob 12.30 uri.

Zapisala: Petra Kersnič

Predsednica ZZN: Nana Domajnko

KONFERENCA SZO

O REFORMAH V ZDRAVSTVU

17. - 20. 6. 1996 se je v Ljubljani odvijala vseevropska ministrska konferenca o reformah v zdravstvu, ki jo je organiziral Regionalni urad Svetovne zdravstvene organizacije za Evropo

Na konferenci so sodelovale delegacije 50. držav, članic SZO. Cilji konference so bili, da udeleženci ugotovijo in postavijo skupna načela in strategijo, na podlagi katerih bodo evropske države razvijale svoje in sebi ustrezne in primerne zdravstvene sisteme. Žal moram povedati, da Zbornica kot združenje medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v Sloveniji in kot najštevilčnejša poklicna skupina v zdravstvu, ki si prizadeva soustvarjati zdravstveno politiko ali politiko v zdravstvu, uradno ni bila povabljena, da se konference udeleži. Zopet lahko govorimo o dejstvu, ki ni slučaj, morda pozabljivost - tudi to ne. Gre enostavno zato, da se še ni utrdilo dejstvo, da se nas ne da več prezreti - tu smo in zahtevamo svoj prostor in svoj glas.

10. LET DELOVANJA KOLABORATIVNEGA CENTRA SZO ZA PRIMARNO ZDRAVSTVENO NEGO

V četrtek, 20. 6. 1996, je bila ob 15. uri v dvorani Smelta, takoj po zaključku ministrske konference, svečanost, namenjena 10. obletnici dela Kolaborativnega centra SZO za primarno zdravstveno nego, ki deluje v Zdravstvenem domu Maribor. Svečanosti so se udeležili predstavniki SZO, Ministrstva za zdravstvo Slovenije, Urada WHO v Sloveniji in predstavniki Zbornice zdravstvene nege Slovenije, ki je bila tudi gostiteljica svečanega sprejema za udeležence proslave.

Majda Šlajmer Japelj, direktorica Kolaborativnega centra SZO za primarno zdravstveno nego, je pozdravila vse navzoče in izrazila zadovoljstvo, da so danes na svečanosti ob 10. obletnici Kolaborativnega centra SZO za primarno zdravstveno nego v Sloveniji, prisotni predstavniki SZO, nekateri predstavniki ministerstev za zdravstvo iz držav članic SZO, Ministrstva za zdravstvo Slovenije, predstavniki Zbornice zdravstvene nege Slovenije in posamezniki, ki so v vseh teh letih sodelovali pri delu centra.

V uvodnem govoru je regionalni direktor SZO Dr. Jo Erik Asvall izrazil pomembnost delovanja medicinskih sester ter jih imenoval hrbtenico zdravstvenega sistema in organizacije. Poudaril je, da je enotnost, tistih, ki dela-

jo v zdravstvu, pomembna za izpeljavo reform, ki jih narekujejo in zahtevajo čas, socialno ekonomske razmere in zdravstvena politika.

Svoje besede je zaključil z besedami Hansa Kristijana Andersena: »Tisto, kar je pomembno, je pač najpomembnejše.«

Minister za zdravstvo, Doc. dr. Božidar Voljč, je v svojem govoru izrazil prepričanje, da se je položaj medicinskih sester v Sloveniji v zadnjih 10 letih močno spremenil - iz zdravnikovih pomočnic se spreminjajo v njihove sodelavce z enakovrednimi zadolžitvami in odgovornostmi. Poudaril je, da so si medicinske sestre to priborile same.

To, da so v Ljubljani številni pomembni ljudje iz stroke zdravstvene nege, ki delujejo v kolaborativnih centrih širom po Evropi, bi si težko zamislili pred deseti leti - danes so tukaj in kot je rekel minister - zato čutimo Evropo. Delovanje Kolaborativnih centrov pod okriljem SZO je pomembno predvsem zato, ker se tu koncentrirajo znanje, izkušnje in izmenjava s svetom.

Minister je zaključil z besedami, da v Sloveniji potekajo reforme v zdravstvu že od leta 1992 - in da smo danes nekje na sredi. V času sprememb in reform je potrebna izredna potrpežljivost, saj so pričakovanja družbe in uporabnikov ponavadi vedno večja od možnosti, ki jih lahko nudi država.

Navzoče je pozdravila tudi Ania Fawcett - Henesy, vodja oddelka za zdravstveno nego pri Evropskem uradu SZO. Poudarila je pomen dela Kolaborativnih centrov, ki jih je v Evropi 13 in ki so na področju raziskovalnega dela, proučevanja prakse in v izobraževanju opravili in še opravljajo pomembne naloge.

Predsednica Zbornice zdravstvene nege Slovenije, Nana Domajnko, je izrazila obžalovanje, da je zaradi nujnosti odhoda gostov bila naprošena, da skrajša svoj govor, v katerem je želela predstaviti ne le nacionalno združenje temveč tudi druge aktivnosti, s katerimi medicinske sestre v Sloveniji utrjujejo svoj položaj v sistemu zdravstvenega varstva. Poudarila je, da so slovenske medicinske sestre trdno odločene sodelovati v reformah zdravstva. V imenu Zbornice zdravstvene nege in vseh

njenih članov je čestitala Majdi Šlajmer Japelj ob jubileju ter vse navzoče povabila na kratko slovesnost in druženje ob kozarcu šampanjca, kot se za slavlje spodobi.

21. - 22. 6. 1996 - SREČANJE EVROPSKIH KOLABORATIVNIH CENTROV

V prostorih Ministrstva za zdravstvo je potekalo 2. srečanje evropskih Kolaborativnih centrov SZO za zdravstveno nego. Srečanja so se udeležile kot opazovalke, tudi predstavnice Slovenije - svetovalka ministra za zdravstvo za področje zdravstvene nege Darja Cibic, predsednica Zbornice zdravstvene nege Nana Domajnko in generalna sekretarka Petra Kersnič.

Udeleženci delovnega sestanka so v izhodišču postavili dokumente SZO, ki so bili sprejeti oziroma predlagani v letošnjem letu:

- Cindi in zdravstvena nega (Belfast, februar 1996)
- Konferenca svetovne mreže Kolaborativnih centrov za razvoj v zdravstveni negi (Bahrain, marec 1996)
- Srečanje medicinskih sester z Ministerstev za zdravstvo (Rekjavik, april 1996)
- Evropska konferenca WHO (Ljubljana, junij 1996).

PREDSTAVITEV KARTICE ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

Na sedežu zbornice so predstavniki Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Dr. sci. Stanislav Čuber, Dr. Martin Toth in Jože Ahačič, članom Upravnega odbora in predstavnici Razširjenega strokovnega kolegij a za zdravstveno nego, predstavili projekt zdravstvene kartice.

Povedali so, da so sprejeli pobudo Zbornice in bodo jeseni pripravili tudi sestanek z predstavitvijo zdravstvene kartice in njene funkcije vsem glavnim

medicinskim sestram bolnišnic, zdravstvenih domov in socialnih zavodov.

Predstavitev zdravstvene kartice, ki predstavlja ključ za vstop v zdravstveno zavarovanje, je potekala skozi aplikacije. Prve tri aplikacije predstavljajo realnost, da vstopijo v sistem, naslednje dve pa zahtevajo postopne korake. Predstavniki Zavoda za zdravstveno zavarovanje so povedali, da je cel projekt mednarodno podprt in spremljan ter da se sestoji iz 14. faz. Danes ocenjujejo, da se nahajajo v 3. fazi projekta. Prav tako menijo, da bo stem storjena precejšnja racionalizacija in da bodo prihranki gotovo tako veliki, kot bo vložek v realizacijo projekta.

Prva aplikacija na kartici je identifikacija, ki služi za ugotavljanje razmerja med zavarovancem in zavodom. Kartica bo imela vidne podatke (priimek in ime, leto rojstva...) in nevidne podatke (datum veljavnosti,...).

Druga aplikacija se nanaša na vprašanje izbranih zdravnikov (trenutno so to štirje - splošni, ginekolog, pediater in zobozdravnik).

Tretja aplikacija se nanaša na elektronski recept. Obstajala bo koda za zdravilo, število zavojev in dnevni odmerek, ki ga v lekarni preberejo iz kartice.

Obstajata še naslednji dve aplikaciji - uporaba za nujno medicinsko pomoč in uporaba kartice kot napotnice za specialista - o teh bodo razpravljali kasneje, tako kot tudi o možnosti zapisa za donatorstvo organov.

Varovanje podatkov - o temu se morajo še dogovoriti na ustreznih forumih.

K zdravstveni kartici bo prilagojena tudi kartica zdravstvenega osebja - v začetni fazi bo to zdravnik - obe kartici se med seboj preverjata z ozirom na izbranega zdravnika in obenem omogočata tudi varovanje podatkov.

Kartica je aktiven dokument - ker ima aktivno funkcijo in preko njega komunicira.

Vrazpravi so navzoče želele posebej poudariti, da mora že v izhodiščih biti jasno napisano, kaj so

dolžnosti in naloge zdravnika, ki bo moral znati obvladovati računalnik in program zdravstvene kartice. V primerih, ko zdravstveno zavarovanje ne bo veljavno, bodo v ustanovah posebni avtomati - bankomati - ki bodo urejali nekatere formalnosti med zavarovancem in inštitucijo.

Posebej so bile izpostavljene storitve in delež pri tistih storitvah, ki se nanašajo na zdravstveno nego. Dr. Martin Toth je poudaril, da je obračunski sistem v Sloveniji še vedno tisti iz leta 1981 in da je pred vrati revizija storitvenega sistema predvsem pa prilagoditev novim zahtevam evidentiranja in obračunavanja storitev. Sedanje prilagajanje takoimenivane zelene knjige je le kratkoročno reševanje. Izrazile smo prošnjo, da nas vključijo v aktivnosti, ki se bodo nanašale na revizijo storitvenega in obračunskega sistema.

KORAK PO KORAKU

- bi v prisposodbi lahko rekla dejstvu, da je minister za zdravstvo v aprilu 1996 imenoval komisijo za upravni nadzor v zdravstvenem zavodu in sestavi katere sem bila imenovana kot predstavnica Zbornice zdravstvene nege.

Pravilnik o upravnem nadzoru (Uradni list št. 14, 1995) govori v 2. členu, da se le ta opravlja kot reden nadzor, ki ga določi minister, pristojen za zdravstvo, na podlagi zahteve oziroma pobude bolnika, njegovega svojca ali skrbnika, zdravstvenega zavoda, delodajalca, pristojne zbornice, sodišča ali po lastni presoji.

Pobuda, na osnovi katere je bil izdan sklep za upravni nadzor, je dala medicinska sestra in člani komisije smo v mesecu maju opravili obisk v zdravstvenem zavodu.

Člani komisije smo se sestali in pregledali vse prispele pismene podlage ter na osnovi Pravilnika o

upravnem nadzoru pripravili protokol samega obiska. Priznati in pohvaliti moram člane komisije, ki so področju zdravstvene nege omogočili popolno samostojnost pri načrtovanju in vodenju obiska in upoštavali vse dodatne predloge za pridobivanje mnenj odgovornih delavcev na področju zdravstvene nege. Prav tako so v celoti upoštevali predloge, ki sem jih kot članica komisije podala za ureditev razmer na področju zdravstvene nege v zdravstvenem zavodu.

Začetek torej je in prepričana sem, da bo tako minister za zdravstvo kot tudi vsi odgovorni za delovanje zdravstvenega sistema sprejeli dejstvo, da lahko strokovni nadzor, pa tudi upravni nadzor, pri katerem se moraš tudi dotakniti strokovnih podlag, opravljajo zato izobražene, usposobljene in expertne medicinske sestre.

Petra Kersnič

ANKETA MED UDELEŽENCI 3. SIMPOZIJA

1. Evalvacija ankete, ki je bila opravljena med udeleženci 3. simpozija zdravstvene nege v Slovenj Gradcu kaže nato, da so bili udeleženci zadovoljni s svečanin in strokovnim delom. Prav tako so izrazili zadovoljstvo s turističnimi, hotelskimi in gostinskimi uslugami.

2. Na vprašanje, kje bi želeli, 4. simpozij in svečano proslavo mednarodnega dneva medicinskih sester v letu 1997, pa so odgovarjali: Bled, Murska Sobota, Portorož, Maribor, Ljubljana, Radenci, Novo mesto, Rogla. Izid ankete potrjuje željo članov ZZN in voljo ter pripravljenost predsednice DMSZT Kranj, Ivane Hartman, ki je na 14. seji predsedstva v imenu društva ponudila in prevzela vlogo gostitelja slovesnosti v letu 1997.

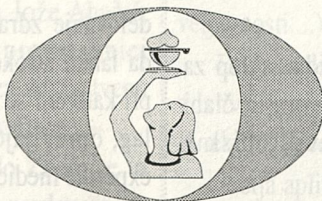
3. Teme, ki naše člane najbolj zanimajo in ki hkrati odražajo najaktualnejšo problematiko na področju zdravstvene nege, so:

- Medicinska sestra v zdravstvenem timu
- Dvig samozavesti medicinske sestre
- Uveljava in utrditev medicinskih sester na delovnem mestu

- Kako živeti s stresom
- Odnosi - medicinska sestra - bolnik / varovanec
- Odnos med zdravstvenimi delavci
- Komunikacija v timu
- Odnos do samega sebe
- Medicinska sestra - delavka, prostovoljka, žena in mati
- Kritičen odnos medicinskih sester do kakovosti lastnega dela
- Organizacija službe zdravstvene nege - njeno mesto v Statutu zavoda
- Razmejitve odgovornosti iz vidika etike
- Razkorak med teorijo in prakso

Teme so del našega vsakdanjika, so pa tudi izziv za številna predavanja, ki jih organizirajo strokovne sekcije ZZN. Vsem našim članom predlagam, da skrbno prebirate programe vseh 27 strokovnih sekcij, ki dokazujejo multisektorsko in multidisciplinarno orientiranost zdravstvene nege.

Hvala vsem, ki so sodelovali v anketi!

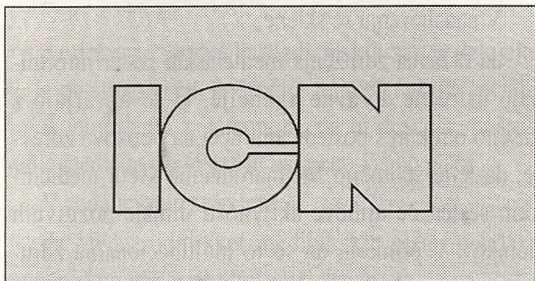

3. SIMPOZIJ ZDRAVSTVENE NEGE

Bojana Filej

(nadaljevanje iz junijske številke)

Mednarodni svet medicinskih sester

Svet nacionalnih predstavnikov

NAZIV MEDICINSKA SESTRA

Ker ima naziv medicinska sestra v svetu dolgo zgodovino, ki sega v čas Florence Nightingale, se uporablja v večini državnih in mednarodnih teles in celo tam, kjer naziv ne obstaja, je običajno koncept zdravstvene nege zelo močan;

Ker medicinske sestre opravljajo svoje delo na osnovi licence, je tako zaščiten javnost, in ker je v mnogih deželah zdravstvena nega definirana z zakonom, ki nalaga medicinskim sestram pravno odgovornost za njihovo prakso, ne glede na to ali se izvaja direktno ali indirektno;

Ker imajo ljudje, ki jih medicinske sestre negujejo, pravico vedeti, kakšna je njihova izobrazba in na tej osnovi njihove kompetence (naziv služi temu namenu);

Ker je Svet nacionalnih predstavnikov predhodno razpravljal o mednarodnih poskusih deprofesionalizacije zdravstvene nege z uvajanjem velikega števila nekvalificiranega osebja namesto kvalificiranih medicinskih sester in o vplivu medicinskih sester na zdravje vse populacije;

Ker so mednarodni svetovalci za področje managementa opozorili, da bi ukinitve naziva medicinska sestra vodila le-te v kategorijo splošnih zdravstvenih delavcev;

Ker je spoznano, da se bo zdravstvena nega tudi v prihodnje razvijala in nadaljevala z razvojem svojih specialnih področij, zaradi spremenjenih zdravstvenih potreb populacije, je nujno, da se naziv "medicinska sestra" ohrani kot strokovni naziv, ki je vsesplošno priznan in odgovoren družbi;

Ker je možno nazadovanje zdravstvene nege, če ni zakonskih osnov in kontrole izobraževanja ter prakse.

Zato se sklene,

da Mednarodni svet medicinskih sester s pomočjo državnih združenj ponovno poudari pomen koncepta zdravstvene nege in naziva "medicinska sestra".

ICN-ova stališča/resolucije na to vprašanje:

The proliferation of New Categories of Health Workers, sprejeto 1981, zadnja revizija 1991, posodobljena (CNR) 1993.

Nurses Accountability for Defining the Nurses Role, sprejeto 1985, zadnja revizija 1991.

Nursing Regulation, sprejeto 1985.

Nursing Authority, sprejeto 1975, zadnja revizija 1991.

Support of Nurses, sprejeto 1989, zadnja revizija 1991.

Sprejeto na Svetu mednarodnih predstavnikov, 1995, Harare, Zimbabwe.

Mednarodni svet medicinskih sester

Svet nacionalnih predstavnikov

JAVNOSTI DOSTOPNE ZDRAVSTVENE SLUŽBE

Ker po svetu naraščajo stroški za zdravstvo, kakor tudi neučinkovitost zdravstvenega varstva (zasebnega in javnega); ker prihaja do nepravilne razporeditve virov glede na zdravstvene intervencije, ki prinašajo

manjše rezultate in ki so usmerjene k bolezni in zdravljenju, bolj kot pa k dobremu počutju in zdravju;

Ker je zdravje zelo pomembno za državo, zato mora biti zanj primarno odgovoren vsak narod.

Zato se sklene,

da Mednarodni svet medicinskih sester in državna združenja postanejo zagovorniki razvoja državnega zdravstvenega sistema, ki ga izvaja niz pomembnih zdravstvenih služb, ki so dostopne vsem. Zato morajo zdravstvene službe:

- biti osnovane na zdravstvenih potrebah in zmognostih vsake države;

- biti cenovno učinkovite in kakovostne;

- temeljiti na konceptih zdravja in načelih primarnega zdravstvenega varstva.

V nadaljevanju se sklene,

da morajo biti vzpostavljeni ustrezni predpisi in mehanizmi, ki zagotavljajo dostopnost, stroškovno učinkovitost in kakovost zdravstvenih služb, tako v zasebnem sektorju kot tudi v javnem sektorju.

Sprejeto na srečanju Sveta nacionalnih predstavnikov, 1995, Harare, Zimbabwe.

Mednarodni svet medicinskih sester

Svet nacionalnih predstavnikov

DELO OTROK

Ker zdravstvena nega po vsem svetu prevzema odgovornost za zdravje otrok in njihov razvoj;

Ker morajo otroci v mnogih deželah delati prekomerno in to v nezdravem okolju;

Ker so v teh deželah otroci ponižani in prikrajšani za svojo svobodo;

Ker je delo otrok mednarodni in državni problem;

Ker so Združeni narodi in Mednarodna organizacija za delo (ILO) sprejeli konvencije o delu otrok, se sklene,

da se Mednarodni svet medicinskih sester poveže z Združenimi narodi in Mednarodno organizacijo za delo, ter spodbudi k ratifikaciji in izvajanju mednarodnih konvencij, ki se nanašajo na delo otrok.

V nadaljevanju se sklene,

da državna združenja medicinskih sester informirajo ustrezne državne agencije, ki se ukvarjajo z zaščito otrok in s posledicami dela na otrokovo zdravje, da le-te sporočijo Mednarodnemu svetu medicinskih sester, če njihove aktivnosti nimajo pozitivnih učinkov. V primeru, da so to multinacionalna združenja, lahko Mednarodni svet medicinskih sester prevzame aktivnosti tudi na tej ravni.

V nadaljevanju se sklene,

da Mednarodni svet medicinskih sester osvesti državna združenja medicinskih sester o problemih dela otrok.

V nadaljevanju se sklene,

da državna združenja medicinskih sester nasprotujejo delu otrok v svoji lastni deželi.

ICN stališča/resolucije na to temo:

The Role of the NNAs in the Protection of Children, 1992

Rights of Children, sprejeto 1979, zadnja revizija 1992, dopolnjeno 1993

Sprejeto na srečanju Sveta državnih predstavnikov, 1995, Harare, Zimbabwe.

Mednarodni svet medicinskih sester

Svet nacionalnih predstavnikov

EKONOMSKA NEODVISNOST ŽENSK

Ker ženske prevzemajo glavno odgovornost za družino in skrbijo za otroke ter starejše;

Ker je za poklic zdravstvene nege značilno, da v njej prevladujejo ženske;

Ker je poklic zdravstvene nege na spošno slabše plačana;

Ker so medicinske sestre in ženske na splošno ekonomsko odvisne od svojih mož ali družine;

Zato se sklene,

da državna združenja medicinskih sester delujejo ne le na strokovnem področju, temveč tudi na socialno-ekonomskem, z namenom, da bi dosegla spoštovanje medicinskih sester in ustrezno višino plače.

V nadaljevanju se sklene,

da Mednarodni svet medicinskih sester poudari pomen ekonomske neodvisnosti žensk.

Potrjeno na srečanju Sveta mednarodnih predstavnikov, 1995, Harare, Zimbabwe.

Mednarodni svet medicinskih sester

Svet državnih predstavnikov

NAVODILA ZA POTRDIČEV / AKREDITACIJO IZOBRAŽEVALNIH SISTEMOV ZA ZDRAVSTVENO NEGO

Ker se mora izobraževanje medicinskih sester uskladiti z zdravstvenimi potrebami zdaj in v prihodnosti, kar predstavlja največjo težavo, s katero se mora soočiti poklic zdravstvene nege;

Ker je izobraževanje medicinskih sester po svetu različno glede na raven izobraževanja (srednje, strokovno, univerzitetno);

Ker imajo nekatere dežele dobre zakonske predpise o izobraževanju v zdravstveni negi za razliko od drugih, ki tega nimajo, je zato še vedno zakonski predpis o izobraževanju za zdravstveno nego pripoznan kot kritična komponenta strokovnega samonadzora;

Ker so izobraževalni standardi v zakonskih predpisih opredeljeni le nasplošno in pogosto določajo le najnižjo raven;

Ker si stroka skupaj z državnimi združenji medicinskih sester prizadeva zagotoviti take izobraževalne

programe, ki bi odsevali in predstavili možnosti delovanja zdravstvene nege v primarnem zdravstvenem varstvu, na osnovi večjih in kompleksnejših zdravstvenih problemov in sistemov;

Ker mnoge dežele šele vzpostavljajo mehanizme predpisov za poklic zdravstvene nege in se borijo za razvoj in za potrditev izobraževalnega sistema za zdravstveno nego.

Ker je le uradno priznani sistem za potrjevanje/akreditacijo izobraževalnega sistema s standardi, ki se nanašajo na vire, potrebne za izobraževanje, v podporo stroki, za pridobivanje potrebnih materialnih in človeških virov, ki so potrebni za izobraževanje,

se sklene,

da ICN pripravi navodila za državna združenja medicinskih sester, ki jih bodo le-ta uporabila za pospeševanje razvoja dobrega in priznanega izobraževalnega sistema za zdravstveno nego.

V nadaljevanju se sklene,

da Mednarodni svet medicinskih sester pripravi ta navodila na osnovi poročila o Zakonodajnih osnovah za zdravstveno nego, ki jih je pripravil Mednarodni svet medicinskih sester in ki jih je Svet mednarodnih predstavnikov dopolnil v letu 1985 ter v učnih delavnicah, ki so potekale v letih 1989-1991.

International Council of Nurses, Nursing Regulation: A Report on the Present, A Position for the Future, 1986, Geneva: Author.

International Council of Nurses, Guidelines for national nurses associations: development of standards for nursing education and practice, 1989, Geneva: Author.

Affara F.&M. Styles, Nursing Regulation: From Principle to Power: A Guidebook on Mastering Nursing Regulation, 1993, Geneva: ICN.

Potrjeno na Svetu mednarodnih predstavnikov, 1995, Harare, Zimbabwe.

Mirjana ČALIČ

SEKCIJA ZA NEFROLOGIJO, DIALIZO IN TRANSPLANTACIJO

Sekcija medicinskih sester za področje nefrologije, dialize in transplantacije je bila ustanovljena spomladi 1988. Prva predsednica sekcije je bila vms Ljubica Jugovič, tedaj zaposlena kot glavna sestra Centra za dializo, KC v Ljubljani. Takoj po ustanovitvi sekcije smo medicinske sestre, ki delamo na področju nadomestnega zdravljenja, spoznale, da moramo same oblikovati podobo naše sekcije. Tako smo tudi vplivale na program in izvedbo prvega strokovnega seminarja, skupaj s sekcijo medicinskih sester v patronaži. Z odhodom gospe Ljubice Jugovič na drugo delovno mesto smo zamenjale vodstvo sekcije. Tako je marca 1991. leta predsedstvo sekcije prevzela vms Mirjana Čalič, zaposlena na Nefrološki kliniki za dejavnost transplantacije. Podpredsednica sekcije je vms Nadja Makovec, zaposlena v Dializnem centru Nova Gorica, tajnica sekcije je vms Stojana Vrhovec, zaposlena v Dializnem centru KC Ljubljana. Člane Izvršilnega odbora sestavljajo medicinske sestre iz vseh Dializnih centrov Slovenije. Delegatsko mesto v EDTNA (Evropsko sestrsko združenje za dializo in transplantacijo) ves čas od ustanovitve sekcije zaseda vms Liljana Gaber, Dializni center Ljubljana. Dejavnost nadomestnega zdravljenja z dializo in transplantacijo ledvic je še mlada, zato smo se vsega, kar zadeva stroko, morale naučiti iz tuje literature ali v Centrih v tujini, kar smo tudi počele. Leta 1979 smo se prvič udeležili

Predsednica sekcije Mirjana Čalič

Evropskega sestrskega kongresa za dializo in transplantacijo, od tedaj sega tudi naše članstvo v EDTNA. Iz EDTNA kot članice prejemamo vso strokovno sestrsko literaturo, le tako lahko sledimo potrebam po sodobni zdravstveni negi pri nadomestnem zdravljenju naših varovancev. V obdobju od 1973. leta je v Sloveniji začelo delovati več Dializnih centrov v večjih slovenskih bolnišnicah. Kmalu se je pokazalo, da v slovenskem prostoru nujno potrebujemo izobraževanje za nefrološke medicinske sestre, prav tako tudi strokovno organiziranost in povezanost. Ker je sekcija edina pot strokovnega izobraževanja, smo se na izvršilnem odboru dogovorile, da vsako leto organiziramo tri strokovne seminarje, kar nam bolj ali manj tudi uspeva. Program za strokovne seminarje sestavljamo po strokovnih prioritetah oziroma po potrebah članov sekcije. Na strokovni program sekcije lahko vpliva vsak član oziroma članica preko ankete, ki jo izvedemo na koncu vsakega leta za program v

PREDSTAVLJAMO VAM

naslednjem letu. Za izvedbo strokovnih seminarjev poskrbijo enkrat letno članice sekcije iz Ljubljane, dvakrat letno pa so organizatorji strokovnih seminarjev člani sekcije iz Slovenskih Dializnih centrov. Tako smo poleg Ljubljane bile deležne odlično organiziranih strokovnih seminarjev v: Slovenj Gradcu, Mariboru, na Otočcu (organizator DC Novo mesto), Dobrni (organizator DC Celje), Portorožu (organizator DC Izola), Moravcih (organizator Murska Sobota), Novi Gorici in Celju v okviru sejma Narava in zdravje. Zadnjih deset let pa se sestre iz Slovenskih Dializnih centrov v večjem številu udeležujemo Evropskih in mednarodnih strokovnih srečanj aktivno kot predavatelji, avtorji posterjev, v obliki vodenja delovnih predsedstev in pasivno kot poslušatelji.

Zadnji dve leti smo se tudi v večjem številu učlanile v EDTNA, tako sedaj šteje naše članstvo 54 članic. Kot doma smo strokovno aktivne tudi na drugih mednarodnih strokovnih seminarjih in delovnih razpravah.

Zaradi potreb naših varovancev smo s številnimi drugimi sekcijami v Ljubljani organizirale strokovna srečanja s partonažnimi medicinskimi sestrami, organizirale strokovne seminarje v sodelovanju z anesteziološko sekcijo ter z medicinskimi sestrami, ki delajo v intenzivnih enotah, na temo transplantacije organov. Z endokrinološko sekcijo smo na skupnem strokovnem seminarju obravnavale probleme diabetikov pred začetkom, in tudi tistih v programu nadomestnega zdravljenja. Z medicinskimi sestrami iz otroških intenzivnih enot smo strokovno obravnavale stične točke našega sodelovanja pri akutni odpovedi ledvic, s kolegicami iz Pediatrične sekcije pa obravnavamo strokovne probleme in dileme pri otrocih v programu zdravljenja z dializo in transplantacijo ledvic. To leto smo na pobudo medicinskih sester iz Nove Gorice in Celja organizirale v sodelo-

vanju z Mestno otroško bolnišnico Ljubljana samostojni strokovni seminar s področja peritonealne dialize oziroma CAPD pri odraslih in otrocih.

Pri izvedbi strokovnih seminarjev nas finančno podpirajo domači in tuji proizvajalci opreme in potrošnega materiala za nadomestno zdravljenje, za kar se jim zahvaljujemo.

Programsko usmeritev nefrološko-dializno-transplantacijske sekcije je uvesti poenotene standarde na področju zdravstvene nege. Prav tako bomo v sodelovanju s skupino medicinskih sester EDTNA pripravile za Slovenijo poenoten nadaljevalni izobraževalni program za vse naše članice. Še naprej si bomo prizadevale za odprto in strokovno sodelovanje z vsemi strokovnimi sekcijami in drugimi strokovnimi inštitucijami v Sloveniji in svetu.

Iz omenjenih dejstev in programa je razvidno, da medicinske sestre delujemo tako, da se razdajamo tako za varovance kot stroko, zato smo se na izvršilnem odboru sekcije dogovorile, da si poskusimo tudi pomagati in sicer z organiziranjem tečajev pozitivne komunikacije in sprostitev ter zmanjševanja stresnih faktorjev, stalnih v procesu zdravstvene nege pri delu na dializi. Za izvedbo tega dela našega programa bomo potrebovale pomoč področnih društev medicinskih sester po vsej Sloveniji, za kar se priporočamo.

Marija Bohinc

IZOBRAŽEVANJE MEDICINSKIH SESTER NA ŠVEDSKEM

V času od 27. 5. do 2. 6. 1996 sem se udeležila enotedenskega študijskega obiska College of Health and Caring Sciences v Umeai v okviru projekta The Carnegie Foundation Study of The Academic Profession in The teacher Exchange programme, ki ga vodi švedska vlada. Namen mojega študijskega obiska je bil seznaniti se s sistemi izobraževanja medicinskih sester na visokošolski ravni, s sistemom podiplomskega izobraževanja in o fakultetnem izobraževanju medicinskih sester v severnem delu Švedske ter priprava projekta izmenjave. V okviru izmenjave visokošolskih učiteljev se bo aktivno vključila v izobraževalni proces v Umeai ga. Ema Ščavničar, vms, supervisor, ki ima obsežno znanje in bogate izkušnje s področja klinične zdravstvene nege.

Umea je značilno univerzitetno mesto, ki ima približno 100.000 prebivalcev in kar 20.000 študentov. Univerza Umea organizira 50 različnih programov študija in 700 različnih tečajev.

Študijski program za medicinske sestre traja 3 leta. Celoten sistem ocenjevanja temelji na kreditnih točkah, vrednost triletnega programa je 120 kreditnih točk (ena točka pomeni študijsko obveznost v enem tednu, število ur je zakonsko opredeljeno). Študijski programi in moduli so

Univerzitetna klinična bolnica Umea za celotno področje severne Švedske (1000 postelj)

ovrednoteni na osnovi kreditnega sistema, kar študentom nudi dovolj možnosti nadaljnjega študija na fakultetah in pa fleksibilnost med drugimi programi. Visokošolski učitelji študente motivirajo, da berejo članke v angleškem jeziku. Študentje opravljajo klinične vaje v Univerzitetni kliniki Umea, kjer jih vodijo medicinske sestre, mentorji iz prakse, v sodelovanju z visokošolskim učiteljem iz kolidža. Mentorje dodatno plača vlada in so zelo ponosni na sodelovanje s kolidžem. Vsebinska in cilji kliničnih vaj za študente so predpisani.

Podiplomski študij za medicinske sestre traja 45 tednov in nekateri izpiti iz tega programa so ovrednoteni z vrednostmi kreditnih točk, ki jih upoštevajo pri fakultetnem študiju. V študijskem letu 1996/97 so pripravili 13 podiplomskih oblik študija za medicinske sestre iz prakse. Podiplomski študij plača vlada in mu daje velik pomen, ker je treba medicinskim sestram v praksi omogočiti, da pridobijo nova znanja in možnosti napredovanja.

UDELEŽILI SMO SE

Fakultetni študij - Advanced Nursing, magistrski študij in doktorski študij je organiziran v okviru Univerze Umea, na kateri predava zelo priznana strokovnjakinja profesorica Astrid Norberg, ki je avtorica številnih člankov, kvalitativnih raziskav in mentorica študentom pri magistrskih in doktorskih disertacijah. Profesorica vodi raziskovalni inštitut za zdravstveno nego. Raziskave s področja zdravstvene nege plača vlada in podpirajo jih različne fundacije. Medicinske sestre v praksi rade sodelujejo pri raziskavah, ker se zavedajo, da so rezultati raziskav velika podpora njihovem poklicu pri delu z bolniki in za uspešno sodelovanje z zdravniki.

V času študijskega obiska sem si ogledala Univerzitetno klinično bolnišnico Umea, kjer se zdravijo bolniki z vse severne Švedske (1000 bolniških postelj). Spoznala sem organizacijo dela na nevrološkem oddelku v razgovoru z glavno medicinsko sestro Luise in njenim timom. Sistem dela je timski, razmejitev del med zdravnikom in medicinsko sestro je natančno določena. Medicinske sestre so odgovorne za delitev zdravil, zato imajo poseben sistem, da ne pride do napak. Uvajajo tudi dokumentacijo o zdravstveni negi in jo prilagajajo informacijskim sistemom.

Obiskala sem hospic Axlagarden, ki je zgrajen s sredstvi sponzorjev in donatorjev na pobudo zdravnika onkologa ter je namenjen predvsem onkološkim umirajočim bolnikom. V hospic je zagotovljena zdravstvena nega, medicinske sestre spoštujejo zasebnost bolnikov in izvajajo individualno zdravstveno nego, ki je usmerjena v zmanjšanje bolečin in mirno umiranje ob prisotnosti svojcev.

Enotedenski študijski obisk College of Health and Caring Sciences Umea je del vtisov o organizaciji sistema izobraževanja medicinskih sester v Umeai in delna ocena organizacije sistema zdravstvenega varstva na Švedskem. Leta 1996 je

Nevrološki odderek univerzitetne bolnice Umea - prenosni telefon za bolnike

bil College ocenjen po kriterijih kvalitete dela kot eden najboljših kolidžev na Švedskem, zato bodo v letu 1997 vključeni v sistem univerze Umea. V številnih razgovorih in srečanjih sem imela priložnost predstaviti uspešnost sistema izobraževanja zdravstvene nege Visoke šole za zdravstvo Univerze v Ljubljani.

Breza je drevo, ki ga spoštujejo in se imenuje björken

Majda Črgulj

Utrinki z II. strokovnega srečanja medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v dermatovenerologiji

12. aprila 1996 smo se v Mariboru zbrali na II. strokovnem srečanju medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v dermatovenerologiji.

Srečanja se je udeležilo 60 kolegic iz večine dermatoloških oddelkov in ambulant zdravstvenih domov, 10 študentk Visoke šole za zdravstvene delavce Maribor in več medicinskih sester drugih medicinskih vej, ki se pri svojem delu pogosto srečujejo s problemi dermatoloških bolnikov.

Po uvodnem nagovoru predsednice Sekcije Ivankе Pupis Škapin sta udeležence pozdravili tudi glavna sestra SB Maribor, Breda Koban, vms, dipl.org.dela in predstojnica Dermatološkega oddelka SB Maribor, g. Ida Prelog, dr. med. Uvodnim besedam je sledil strokovni del. Tema srečanja je bila: luskavica, novosti v zdravljenju in zdravstvena nega odraslega in otroka z luskavico. Glavna medicinska sestra Dermatološkega oddelka SB Maribor Branka Čuić je predstavila razvoj in sedanjo organizacijo oddelka. Sledilo je predavanje prim. Dušana Remsa, dr.med., v katerem nam je predstavil luskavico kot socialnomedicinski problem. Dotaknil se je vseh problemov, s katerimi se srečujejo bolniki z luskavico.

*Pozdrav udeležencem II. strokovnega srečanja
Predsednica sekcije Ivanka Pupis Škapin*

Predstojnica Dermatološkega oddelka SB Maribor, Ida Prelog, dr. med., nas je do podrobnosti seznanila z načini in novostmi zdravljenja luskavice.

Majda Črgulj, vms, je v svojem predavanju predstavila zdravstveno nego bolnika z luskavico, Ksenija Kramberger in Zdenka Špindler zt, pa sta osvetlili delo medicinske sestre pri zdravljenju luskavice s fototerapijo ter na kratko predstavili razvoj te vrste zdravljenja.

V odmoru so si udeleženke ob prigrizku ogledale razstavo negovalnih pripomočkov in materialov, ki so jo pripravile firme Smits & Nephew, 3M, Valencia in Simp'S. Sledil je ogled Dermatološkega oddelka SB Maribor.

UDELEŽILI SMO SE

*Ida Prelog, dr.med.,
Predstojnica
Dermatološkega odd. SB
Maribor med predavanjem*

Strokovni del se je nadaljeval s predavanjem Maruše Markelj, vms, ki je predstavila otroški oddelek Dermatovenerološke klinike Ljubljana in Ivanke Pupis Škapin, vms, ki je govorila o zdravstveni negi luskavega otroka. Z nazorno in skrbno pripravljenim prispevkom je Lili Sever, vzgojiteljica na Dermatološki kliniki prikazala vzgojno pedagoško delo z bolnim otrokom.

S posebnim zadovoljstvom smo prisluhnili besedam prim. Jožeta Arzenška, dr. med., predstojnika Dermatološkega oddelka SB Celje in predsednika Društva psori-

riatikov Slovenije. Izčrпно nam je predstavil društvo, orisal organizacijo in namen. Pozdravil je Sekcijo in nam zaželel še veliko uspešnih srečanj.

Organizatorji srečanja so po končanem strokovnem delu poskrbeli tudi za družabni del. Ob kosilu smo se sprostili in oddahnili tako organizatorji kot tudi predavatelji. Drugo srečanje je minilo v prijetnem razpoloženju. Razšli smo se obogateni z novimi strokovnimi znanji. Pripravljamo se na tretje srečanje, ki bo jeseni ponovno v Ljubljani. Tudi nanj pristrčno vabljeni!

Zahvala vsem, ki so nam kakorkoli pomagali pri pripravi II. srečanja.

*Udeleženci II. strokovnega
srečanja*

Majda MORI LUKANČIČ

Srečanje Endokrinološke sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije

V hotelu Bernardin v Portorožu so se 31. maja in 1. junija srečale na dvodnevnem strokovnem seminarju medicinske sestre, zdravstveni tehniki, laboratorijski tehniki, patronažne sestre in dietetiki, ki čutijo pripadnost Endokrinološki sekciji medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Najprej so udeležence pozdravile medicinske sestre iz Društva medicinskih sester Koper s pesmijo, nato pa so sledili pozdravni govori. Predsednica sekcije je pozdravila gostjo iz Italije Lucijo Zilli in v govoru poudarila: "Medicinske sestre Slovenije želimo vstopiti v Evropo, želimo, da izven meja Slovenije spoznajo naše delo. Trudimo se, da bi nego in zdravstveno vzgojo opravljale v skladu s sodobno doktrino in najnovejšimi strokovnimi smernicami. Moto letošnjega leta je "Z raziskovanjem v zdravstveni negi do boljšega zdravja". To je tudi bistvo našega dela, saj si prizadevamo za ohranjanje trdnjega zdravja, kakovost življenja naših varovancev in za splošni napredek naše stroke. Zavedati se moramo, da pri raziskovanju v zdravstveni negi sodelujejo vse medicinske sestre. Medicinske sestre, ki opravljajo praktično delo in se niso nikoli učile raziskovati, lahko veliko pripomorejo v raziskovalnem procesu. Blizu so bolnikom in lahko sodelujejo pri zbiranju podatkov za raziskovalne zdravstvene projekte, ki potekajo v njihovem delovnem okolju. Njihovi zapiski bolnikovih težav in intervencij zdravstvene nege predstavljajo baze podatkov za klinične raziskave v zdravstveni negi. Pri tem bogatijo sebe, si širijo obzorje, omogočajo napredek stroke in bolniku kot

uporabniku pripomorejo do kakovostnejše zdravstvene nege."

Prvi dan je bil predstavljen Dispanzer za diabetike Koper, ki so si ga udeleženci tudi ogledali, poslušali so o vplivu antiasmatikov na urejenost sladkorne bolezni, spoznali so, kako poteka učna ura o osebni higieni pri sladkorni bolezni v zdravstveni šoli Piran in kako so zdravstveno vzgojeni sladkorni bolniki v dispanzerju Koper. Naslednji dan so udeleženci poslušali o sladkorni bolezni in nosečnosti, komunikaciji v zdravstvu s poudarkom na poslušanju, o prehrabeni anamnezi, o mleku, o hipoglikemiji, spoznali so delo laboranta, ki je nepogrešljiv član tima. Vzgojiteljev sladkornih bolnikov v Sloveniji ni veliko, vsi pa zatrjujejo, da zdravstveno vzgojno delo radi opravljajo. Vsi članki so zbrani v Zborniku, ki ga najdete tudi v osrednji slovenski univerzitetni knjižnici. Udeleženci pa so še posebej pozorno prisluhnili besedam kolegice iz Italije Luciji Zilli, ki je s preprostimi besedami (za prevod sta poskrbeli Mariela Danev, vms, in Karmen Gregorič-Prodan, vms) in zelo jasno orisala delovanje združenj sester na področju diabetologije v Evropi in Italiji. Zelo je bila navdušena nad našim delom, uspehi in povezanostjo, me pa smo si od nje pridobile samozavest, pogum, preprostost in sproščenost. Res je bilo lepo, ne samo v družabnem pogledu! Prvič smo po predavanjih uspeli postaviti veliko vprašanj, uspeli smo sproti reševati dileme in diskusije so trajale tudi do pol ure. Oprostite, predavatelji, če smo vas utrudile in hvala za vse odgovore.

Rade bi se zahvalile Ministrstvu za znanost in tehnologijo, ki je podprlo naša prizadevanja po sodelovanju medicinskih sester s predstavnicami iz tujine, in območni enoti ZZZS Koper ter vsem razstavljalcem medicinskih izdelkov in pripomočkov ter proizvajalcem hrane, ki so pripomogli, da je naše srečanje potekalo prijetno in ne preskromno.

Moram pa sporočiti tudi žalostno novico, da je kruta usoda iz naše sredine iztrgala Katarino ...

Magda BRLOŽNIK

Strokovno srečanje patronažnih medicinskih sester

Ze kar nekaj časa pridno izvajamo načrtano usmeritev izvršilnega odbora Sekcije patronažnih medicinskih sester pri Zbornici zdravstvene nege Slovenije, to je menjavanje krajev strokovnih srečanj, in takšno medsebojno spoznavanje. Tako nas je pot tega četrta, 13. junija 1996, pripeljala v prelepo zeleno štajersko, pravzaprav prleško mesto Ormož. Priznati moram, da sem bila pri sodelovanju s kolektivom Patronažnega varstva iz ZD Ormož kar velikokrat prijetno presenečena. Že ko sem jih prvič poklicala in prosila za pomoč pri organizaciji strokovnega srečanja, sem naletela na pozitiven odziv in tako je bilo vse do zaključka našega srečanja in je še zdaj. Vse skupaj in vsaka zase so se trudile, da je bil prav vsak trenutek srečanja izpopolnjen. Prav tako so najprej mene, potem pa vse nas prijazno sprejeli tudi v celem kolektivu zdravstvenega doma. Prav posebej nas je presenetil župan mesta Ormož, ki je ponudil pokroviteljstvo našemu srečanju, kar smo z veseljem sprejeli. Odzvali smo se na njegovo ponudbo in srečanje iz Hotela Ormož, kjer smo ga najprej načrtovali, prestavili v prostore mestnega gradu v Ormožu.

Tako smo se srečali med starograbskimi zidovi, kjer smo se v prelepem baročnem ambientu ob 9.

uri začeli zbirati. Po mojem uvodnem pozdravu, ki mi je kot predsednici strokovne sekcije že kar obveza, smo s pomočjo filmskega posnetka, preko TV ekrana, spoznali mesto Ormož in njegovo okolico. Potem nas je vse najprej s kratkim recitalom in nato še s prelepim igranjem na citre razveselila Maja Frangeš, dijakinja 2. letnika gimnazije v Mariboru, pa tudi dijakinja 2. letnika srednje glasbene šole.

Ko so zamrli zvoki citer, nas je pozdravila dr. Vesna Mele, direktorica Zdravstvenega doma Ormož, in nam tudi predstavila svoj kolektiv in seveda tudi naše kolegice patronažne sestre. Tudi ona je izrazila veselje, da smo v njihovem kraju in nam v imenu ZD Ormož zaželela uspešno delo.

Pozdravila nas je tudi predsednica Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Ormož, sestra Anica Geč. Z nami se je veselila srečanja in nam v imenu svojih kolegov in kolegic zaželela uspešno delo in prijetno bivanje med vinskimi griči.

Ker sestra Vida Zadavec, ki je ves čas skrbela, da bo vse teklo, kot namazano, pravi, da raje vse trikrat naredi, kot da javno, pred publiko govori, je svoje kolegice in njihovo delo predstavila sestra

UDELEŽILI SMO SE

Olga Popov. Poleg vseh radostnih, pa tudi težkih trenutkov, ki jih doživljajo ob svojem delu in ki so nam skoraj čisto domači, pa imajo kolegice iz Ormoža v letošnjem letu še dodaten lep in posebno dragocen trenutek in spomin. Iz njihovih vrst je tudi ena od letošnjih dobitnic Zlatega znaka pri ZZN Slovenije. To je sestra - babica MARIJA CAF. Tako so nam predstavile kar "svojo" Marijo, ki je prava duša in srce "ormoške patronaže" tudi še sedaj, ko se že poslavlja od aktivne službe. Vendar vsi, ki

Marijo poznamo, pa naj bo to čisto malo ali pa zelo, zelo dobro, vemo, da bo Marija vedno ostala to, kar je bila vse svoje življenje, strokovna delavka, zaupnica, tako kolegic in kolegov, kot tudi neštetim varovancem in njihovim družinam, pomočnica in tolažnica v dobrem in slabem, skratka, dober človek in s pomenljivima besedama, ta dan v Ormožu ničkolikokrat slišanimi NAŠA MARIJA.

Za vse, kar je dobrega storila na področju patronažnega varstva, smo se ji v imenu strokovne sekcije zahvalili s šopkom rož in skromno pozornostjo v obliki slike celjske slikarke Alice Javšnik.

Sestra Marija, ki je tudi pesnica, nas je razveselila s pesmijo, ki je nastala v spomin na podelitev priznanj v Slovenj Gradcu. Z mislijo, da bo tudi ob tej priložnosti nastal kakšen stih, smo se odpravili na sprejem ob kozarčku šampanjca k županu občine Ormož, gospodu Viliju Trofeniku. Sprejel nas je v poročni dvorani in ob nagovoru izrazil svoje zadovoljstvo, da smo izbrali mesto

UDELEŽILI SMO SE

Ormož za kraj strokovnega srečanja. Predstavil nam je mesto, njegove značilnosti, njegovo preteklost in sedanost in nam zaželel prijetno bivanje in uspešno strokovno delo.

Da patronažne sestre poznajo, in da vedo, da so to neumorne in vedno prisotne zdravstvene delavke, se je pokazalo tudi ob tem srečanju. Tako so me poiskali s prošnjo za intervju iz Radia Ormož in iz Radia Ptuj. Svoj prostor pa so našemu srečanju namenili tudi v Večeru in v Ptujskem tedniku.

Po tem prijetnem predahu smo nadaljevali s strokovnim delom. Najprej sem predstavila nekaj posebnosti iz patronažne zdravstvene nege varovanca s sladkorno boleznijo, ki so bile tudi izhodišča za vsa nadaljna predavanja. Dr. Martin Medved iz Bolnišnice Maribor nam je predstavil nekaj novih spoznanj iz epidemiologije, diagnostike in terapije sladkorne bolezni. Opozoril nas je na različne tipe te bolezni in na humoren in njemu lasten način poskrbel za prijetno vzdušje. To je še dopolnila sestra Marija, ki se v Bolnišnici Maribor ukvarja s šolo za diabetike. Predstavila nam je potek šole, njen program in prednosti, ki jih obiskovanje te šole ima za bolnike. Predstavila nam je posebnosti s področja zdravstvene nege, ki so obiskovalcem te šole predstavljene. Med drugim je posebej poudarilak nego nog, na kar smo navezali zaključno predavanje, ko nam je ga. Marija Akerman predstavila izdelke za nego nog GEHWOL.

Po diskusiji smo se odpravili na kosilo, kjer smo ob prijetnem druženju, izmenjavi izkušenj in z ugotovitvijo, da je bilo srečanje uspešno, okoli 17. ure naše srečanje zaključili.

Da je srečanje potekalo v tako prijetnem okolju in vzdušju, gre najprej zahvala patronažnim sestram iz Ormoža, vsem in vsaki posebej. Zahvaljujemo se tudi ZD Ormož, gospodu županu občine Ormož,

Knjižnici Ormož, novinarjem ga. Vikici Klemenčič iz Ptujskega tednika in Radia Ptuj, g. Aljoši Vodnik z Radia Ormož, g. Jožetu Rakuša iz Večera. Prav tako iskrena hvala g. Danilu Ivanušu za predstavitev filma in Maji Frangeš.

Za čudovit aranžma je poskrbela cvetličarna "Iris", po svojih močeh pa so nam priskočili na pomoč še "Tima klas", Oltrade d.o.o., Kmet. kombinat Ptuj - Vinarstvo Haloze, Klet Ormož, Trgovina Murna Erna iz Ključarevcev in KLASJE iz Celja s svojimi izdelki. Vsem še enkrat hvala.

Seveda pa ne smemo pozabiti ves čas prisotnih razstavljalcev in predstavnikov podjetij ZALOKER & ZALOKER iz Trzina, SANOLABOR iz Ljubljane, BAYER PHARMA iz Ljubljane in KANE iz Žalca, ki so nam predstavili pestro paleto izdelkov, ki jih uporabljamo pri vsakodnevnem opravljanju patronažne zdravstvene nege za dobro naših varovancev - njihovih porabnikov. Vsem se za udeležbo in finančno pomoč zahvaljujem.

Tako je minilo še eno druženje in strokovno izpopolnjevanje patronažnih sester iz vse Slovenije. Razšle smo se z obljubo, da se vidimo spet v jeseni in sicer v Prekmurju, ter z besedami zahvale kolegicam iz Ormoža in vsem, ki so nas prijazno sprejeli, se z nami veselili in nas strokovno obogatili.

Ana GOLTES

SPREJEM SEKCIJE OPERACIJSKIH MEDICINSKIH SESTER V EORNA

(EUROPEAN OPERATING ROOM
NURSES ASSOCIATION)

25. 5. 1996 V HELSINKIH

Ideja o EORNA se je pojavila že leta 1980, ko pa se je Evropa leta 1992 združila, so si operacijske sestre in večih držav Evrope pridobile soglasje Evropske komisije za formiranje EORNA - Evropske zveze operacijskih sester, katere cilji so:

- zagotoviti visoko raven zdravstvene nege bolnika v operacijskih sobah;
- izmenjava idej in informacij med operacijskimi sestrami v Evropi;
- prispevati k ohranitvi etičnih načel operacijske nege;
- predstaviti znanstveno-raziskovalne prispevke iz nege vsem operacijskim sestram;
- sodelovati z drugimi profesionalnimi zvezami, katerih cilji so podobni ciljem EORNA;
- izenačiti stopnjo izobrazbe operacijskih medicinskih sester v Evropi.

EORNA ima svoj poslovnik, katerega najvažnejši del je EUROPEAN COMMON CORE CURRICULUM (Splošni obvezni učni načrt), ki predvideva program za izobraževanje operacijskih sester. Načrt je sestavljen gibljivo, da ga vsaka država prilagaja znotraj svojega sistema zdravstvene nege, vendar pa ima vgrajen mehanizem kontrole, ki

omogoča vzdrževanje kvalitete izobrazbe. Ob koncu šolanja dobi operacijska sestra spričevalo tudi s podpisom predsednice EORNA in tako možnost svobodnega prehoda delovne sile znotraj skupnega evropskega prostora.

Delovni odbor EORNA sestavljajo po dva člana iz vsake države članice. Odbor se sestaja dvakrat letno in obravnava vso tekočo problematiko članic. Aprila leta 1997 bo v Bruslju 1. Kongres operacijskih sester Evrope pod naslovom "The Benefit of Teamwork".

Sekcija operacijskih medicinskih sester Slovenije, ki deluje v našem prostoru pod skupno streho Zbornice zdravstvene nege Slovenije več kot 20 let, je navezala prve stike z EORNA na Svetovnem kongresu operacijskih sester leta 1995 v Hamburgu. Koordinatorica ga. Marija Arhar je imela res trdo delo, da je prevedla vso našo dokumentacijo o sekciji in izobraževanju in jo posredovala koordinatorju EORNA. EORNA se je odzvala tako, da je povabila na delovni sestanek odbora v Helsinke (od 22. - 26.5.1996) Slovenijo kot opazovalko.

Delegatki sva bili Zorica Šuligoj in Ana Goltès, obe članici delovne skupine za pripravo programa za specializacijo operacijskih sester. Po dvodnevem izpraševanju članic odbora EORNA sva dobili termin za predstavitev Slovenije. Za začetek sva predvajali videokaseto o Sloveniji, nato pa je g. Šuligoj podala poročilo o delovanju naše sekcije, se zahvalila za povabilo v Helsinke in prenesla pozdrave naše predsednice g. Neve Papler.

Naslednji dan sva opazili (urnik smo dobivali sproti pred pričetkom sestanka), da je Slovenija na dnevnem redu z možnostjo obravnavanja sprejema v EORNA. Članice odbora vseh osemnajstih držav so imele veliko vprašanj o naši državi. Zanimala jih je Slovenija kot država (gospodarstvo, politika - če je

članica EGS), zanimalo jih je šolstvo, vse o naših zdravstvenih ustanovah in organizaciji zdravstvene nege pri nas. Veliko vprašanj je bilo tudi o nujenju zdravstvene pomoči med vojno v Sloveniji in o stanju v sosednjih državah. G. Šuligoj je odgovarjala zelo hitro in brez zadrege, tako da je bil spošen vtis zelo dober. Potem sva morali zapustiti dvorano in počakati, kako se bo odbor odločil. Zelo hitro so naju poklicali nazaj in predsednica nama je čestitala za sprejem v EORNA.

Od na novo nastalih evropskih držav je to pred nami uspelo le Češki. Seveda sva bili temu primer-no presenečeni, saj se mora običajno država opazovalka večkrat udeležiti sestanka odbora, šele potem pride do glasovanja. V navalu navdušenja sva čestitali še sami sebi, da sva bili tako uspešni s predstavitvijo Slovenije in bili sploh v zgodovinskem trenutku poleg in predstavljali Slovenijo, torej vse operacijske sestre od A - Ž, kot naju je predsednica EORNA, glede na najini imeni, rada predstavljala.

Poročilo s strokovnega seminarja oftalmološke sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v Novi Gorici

V petek, 24. 5. 1996 smo se zbrali na strokovnem srečanju v Novi Gorici. Srečanja se je udeležilo okrog 65 medicinskih sester, zdravstvenih tehnikov in gostov iz Slovenije.

Gostitelji so nas odpeljali na grad Dobrovo v Goriških brdih, kjer je potekal strokovni del srečanja. Predsednica oftalmološke sekcije ga. Šinkovec Sonja je vse navzoče lepo pozdravila in predlagala delovno predsedstvo.

V pozdravnem govoru sta direktor Splošne bolnice Šempeter pri Novi Gorici g. Branko Uršič in glavna sestra g. Alenka Terseglav zaželela dobrodošlico vsem udeležencem in poudarila pomen strokovnih srečanj in izmenjave izkušenj.

Strokovni del je otvorila Darinka Slivnjak, dr. med., spec. oftalmolog, s predstavitvijo operacij sive mrene v 30 letih delovanja na očesnem oddelku

SB Šempeter pri Novi Gorici. Svoje predavanje je zaključila z video posnetkom ECE operacije.

Medicinska sestra Gili Plesničar pa je predstavila nego bolnika pred operacijo in po operaciji katarakte v posameznih operativnih obdobjih.

V drugem delu predavanj nas je Marija Pipan - Gregorčič, dr. med., specializantka oftalmologije, seznanila z entropijem in ektropijem, zdravstvena tehničarka Marija Velišček pa z nego bolnika pred operacijo in po operaciji entropija oziroma ektropija.

Strokovni del je zaključila ga. Šinkovec Sonja z zahvalo za lepo organizirano srečanje in predavanja ter povabila na ponovno srečanje, ki bo novembra v Ljubljani.

Po končanem strokovnem delu smo si ogledali Vinsko klet Dobrovo. Ob povratku v Novo Gorico pa je bil organiziran še skupinski ogled HIT-ove Perle.

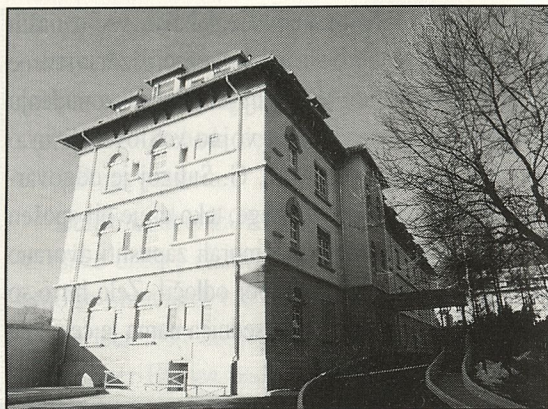
Irma ANTONČIČ

Zaključek 3. funkcionalnega izobraževanja iz psihiatrične zdravstvene nege in strokovna ekskurzija v Psihiatrično kliniko Idrija

V Psihiatrični kliniki Ljubljana so bila v začetku junija 1996 podeljena potrdila ob zaključku funkcionalnega izobraževanja iz psihiatrične zdravstvene nege, ki je potekalo pod pokroviteljstvom Zbornice zdravstvene nege Slovenije. Tečaja se je udeležilo blizu 40 medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov iz različnih krajev Slovenije. Bili so iz Ormoža, Begunj, Idrije, Ponikev, Kranja, Domžal, Petrovega Brda, Ljubljane. To nas je še posebej razveselilo in potrdilo potrebo po tovrstni obliki strokovnega izobraževanja.

Vse navzoče je pozdravil tudi direktor Psihiatrične klinike prim. dr. Jože Darovec in nato tudi izročil potrdila posameznikom. Izrazil je svoje zadovoljstvo in priznanje stroki zdravstvene nege.

V imenu glavne sestre Ladi Škerbinek, ki je bila žal ta dan nujno službeno zadržana, se je njena namestnica Irma Antončič zahvalila ge. Radojki Kobentar za organizacijo in nemoten potek tečaja in vsem predavateljem za sodelovanje. Vsem udeležencem je zaželela, da pridobljene izkušnje in znanja koristno in samozavestno uporabijo pri vsakodnevnem delu in naj jih uspehi spremljajo tako v osebнем kot poklicnem življenju. Ob skromni zakuski je bila izrečena še prenekatera misel, mnenje...

V obliko izobraževanja je vključena tudi strokovna ekskurzija. Tokrat je bila izbrana Psihiatrična bolnišnica Idrija.

Ogledali smo si vse bolniške oddelke in prostore delovne terapije. Prenovljeni del bolnišnice je na vse naredil nepozaben in navdušujoč vtis.

Tu bi se rada zahvalila glavni medicinski sestri ge. Dragici Bazile in osebju Psihiatrične bolnišnice Idrija za pristrčen sprejem. Lepa hvala tudi predstojniku prim. dr. Felcu za kratek in slikovit opis bolnišnice. Naj zaključim z njegovo mislijo: »Vsako najmanjšo stvar, ki jo v življenju narediš, pa naj bo v pozitivni ali negativni smeri, moraš plačati, tako ali drugače. Svoboda je neprecenljive vrednosti za vsakega človeka, tudi za psihiatričnega bolnika!«

 Manja PAŠEK

Večja skrb za zdravje žensk

V Torontu v Kanadi je potekala od 13. - 16. junija 1996, mednarodna multidisciplinarna konferenca z naslovom **TEACHING TO PROMOTE WOMEN'S HEALTH.**

Organizator konference je bila Women's College Hospital pri Univerzi v Torontu v sodelovanju z SZO in številnimi mednarodnimi zdravstvenimi in socialnimi združenji ter ustanovami iz različnih držav.

Gostitelji konference, država Kanada in mesto Toronto so dali srečanju velik pomen, saj sta nas udeležence na uvodni slovesnosti pozdravila kanadski minister za zdravstvo g. Jim Wilson in županka ga. Barbara Hall.

Program konference je bil razdeljen na 9 različnih sklopov:

1. Vpliv različnih dejavnikov na zdravje žensk (socialnih, socioloških, starostnih, kulturnih itd.).
2. Feministična teorija in praksa
3. Učenje zdravega načina življenja
4. Razvoj izobraževalnih programov, ki se nanašajo na področje zdravstvenega varstva žensk.
5. Proces predstavljanja inovacij izvajalcev zdravstvenih storitev.

6. Zdravstveno varstvo lezbijk.
7. Tradicionalno in alternativno zdravljenje.
8. Skrb za lastno zdravje.
9. Uporaba računalniških pripomočkov in mednarodnih elektronskih mrež in povezav v zdravstvenem varstvu žensk.

V celoti so se ti sklopi nanašali na multidisciplinarni nastopna področju izobraževanja, raziskovanja in zdravstvenega varstva žensk. Vsebinsko je bila predstavljena raznovrstnost vprašanj na področju skrbi za žensko zdravje ter prizadevanje za promocijo zdravstvenega varstva žensk v različnih deželah. Poudarjeno je bilo zakonsko urejanje vprašanj novih reproduktivnih in genetskih teorij, ki so namenjena varovanju zdravja žensk. Na konferenci so sodelovali različni strokovnjaki (poleg zdravnikov in medicinskih sester še: psihologi, sociologi, socialni delavci...) iz 22-tih držav iz vseh kontinentov. Skupaj je bilo približno 500 udeležencev, med njimi nas je bilo pet predstavnic iz Slovenije in sicer: Majda Pahor, Andreja Mihelič, Silva Hoyer iz Univerze v Ljubljani in Manja Pašek ter Rozika Kačič iz Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca

UDELEŽILI SMO SE

Maribor. Predstavile smo se s štirimi posterji. Sama sem predstavila poster z naslovom: **Tudi medicinska sestra lahko pripomore k srečnemu materinstvu.** Z njim sem prikazala skrb in delo medicinske sestre pri promociji zdravja žensk v času nosečnosti, poroda in porodnega varstva in predstavila dispanzersko metodo dela v izvenbolnišničnem ginekološkem zdravstvenem varstvu, patronažnem varstvu in zdravstvenovzgojno delovanje medicinske sestre na tem področju. Poster je vzbudil veliko zanimanje in odgovarjati sem morala na številna vprašanja, ki so se nanašala na naše statistične podatke. Pri teh pogovorih in razlagah sem ugotovila, da imamo v primerjavi z ostalimi v svetu, dokaj dobro urejeno zdravstveno varstvo žensk, kljub temu bi lahko bilo še boljše. Udeležbe slovenskih predstavnic pa so bili zelo veseli organizatorji, ki so nas omenjali v pozdravnih nagovorih. Delo konference je potekalo v obliki plenarnih zasedanj v dopoldanskem času, v popoldanskem času pa je delo potekalo po skupinah oziroma učnih delavnicah in okroglih mizah. Usmeritev konference je bila:

- Izboljševanje izobraževanja za zdravstvene poklice, spodbujanje k sodelovanju, ki naj preseže politične, socialne in poklicne ločnice.
- Spodbujanje izvajalcev zdravstvenega varstva k inovativnosti in uporabi izsledkov raziskav v praksi.
- Osvetlitev vloge žensk v mednarodnih projektih zdravih mest.
- Okrepitev mreže mednarodnih elektronskih povezav v zdravstvenem varstvu žensk.

Uradni zaključki konference bodo oblikovani naknadno in nam posredovani proti koncu poletja. Šele takrat, ko jih bomo prejeli, jih bomo lahko posredovali našemu glasilu.

Konferenca v Torontu je dosegla svoj namen, odgovorila je na številna vprašanja, ki so se porajala na področju zdravstvenega varstva žensk. Poenotila je nekatera doslej različna stališča in dala smernice za delo v prihodnje. Še ni znano kje bo naslednja konferenca. Kandidirajo štiri države in sicer: Čile, Havaji, Nizozemska in Filipini.

Marija Mrak

4. posvetovanje o teoriji in praksi zdravstvene nege

Delovni podnaslov: Ugotavljanje potreb varovancev po zdravstveni negi

Nevropsihiatrična sekcija Slovenije vsako leto organizira dvodnevno Posvetovanje o teoriji in praksi zdravstvene nege. Posvetovanje poteka v prelepi Kongresni dvorani Zdraviliškega doma v Dobrni, v majhni, lepi oazi narave, miru in tišine, kar nam je tudi omogočilo intenzivno strokovno delo in dru-žabno vzdušje.

4. posvetovanje je potekalo 30. in 31. 5. 1996.

Naj samo za obuditev spomina kontinuitete dela omenim, da je bil lansko leto delovni podnaslov posvetovanja: Teoretične in praktične izkušnje pri uvajanju procesa zdravstvene nege, z obširnimi poročili v Utripu, julij - avgust 1995.

Glavni cilji posvetovanja so naslednji:

1. S stališča strokovne sekcije spremljati in predstavljati razvoj stroke zdravstvene nege, s poudarkom seveda na psihiatrični zdravstveni negi.

2. Sodelovanje s kolegi in kolegicami z raznih področij zdravstvene nege.

3. Sodelovanje, povezovanje in tako zmanjševanje vrzeli med teorijo in prakso zdravstvene nege.

4. Z različnimi metodami dela na posvetovanju omogočiti vsem udeležencem intenzivno, aktivno izmenjavo različnih znanj, izkušenj, mnenj, stališč in dilem.

V lepi kongresni dvorani smo začeli z dvodnevni posvetovanjem

5. Omogočanje neformalnih stikov in tako dragocenih, sproščenih in spontanah sporočil in zaznav.

Strokovno posvetovanje smo organizirali tako, da smo uporabili naslednje metode dela:

I. Okrogla miza

Cilj okrogle mize je bil s pomočjo strokovnih izhodišč omogočiti intenzivno diskusijo med člani okrogle mize in udeleženci iz občinstva. Udeleženci iz občinstva so lahko posredovali svoja vprašanja in razmišljanja s pomočjo mikrofona in diskusijskega listka, ki so ga prejeli ob registraciji.

Okrogla miza je potekala prvi in drugi dan v dopoldanskem programu.

Povezovalki okrogle mize sta bili Branka Mikuž in Marija Mrak. Povezovalca med občinstvom in okroglo mizo sta bila Zlata Zelič in Drago Vorih.

Na okrogli mizi je sodelovalo 16 strokovnjakov z različnih področij ZN in vabljeni gostje:

- Darja Cibic, svetovalka za zdravstveno nego pri Ministrstvu za zdravstvo RS,

- Majda Šlajmer-Japelj, direktorica Kolaborativnega centra SZO za primarno zdravstveno nego v Mariboru,

- Ladi Škerbinek, predsednica Razširjenega strokovnega kolegija za ZN pri Ministrstvu za zdravstvo RS.

Pomembni povzetki okrogle mize:

1. Intenzivno in celostno so bili predstavljeni teoretični koncepti te pomembne faze v procesu ZN, v povezavi z mnogimi praktičnimi izkušnjami na različnih področjih ZN.

2. Predstavljena je bila različnost metod in odnosa ugotavljanja potreb, s poudarkom na individualnem, sistematičnem in kontinuiranem načinu.

3. Predstavljene so bile mnogoletne, težavne, uspešne in nepogrešljive izkušnje ugotavljanja potreb po ZN pri nekaterih pomembnih psihiatričnih bolnikih.

4. Poudarjeno je bilo večanje potreb po patronažni ZN na splošno in pri psihiatričnem bolniku.

Poudarjena je bila potreba po večji kontinuiteti dela v obeh smereh, pred, med hospitalizacijo in po njej.

5. Potreba po standardih.

6. Pomembnost "strokovne discipline" tako na področju psihiatrične ZN, kakor tudi na vseh ostalih področjih. Širša strokovna znanja in izkušnje omogočajo razmišljanja o upoštevanju okvirjev strokovne doktrine, skušnjave in dileme, ali morda te okvirje preseči in kako daleč.

7. Zdravstvena nega intenzivno postaja akademska stroka, z razširitvijo njenih kompetenc in nalog, z "odpiranjem vrat navzven in navznoter". Potrebuje delovne, strokovno izobražene ljudi, sposobnih strpnega sodelovanja. Poudarjena je bila tudi priprava in bližajoče se sprejetje zakonodaje na področju ZN.

8. Potreba po enotni strokovni terminologiji.

9. Pomanjkanje v slovenščino prevedene strokovne literature.

10. Izziv za naprej so negovalne diagnoze (tudi v smislu "strokovne discipline).

11. Močno je bila poudarjena pomembnost nevropsihiatrične sekcije, zaradi specifičnega strokovnega znanja in izkušenj, ki so pomembne za ostala področja ZN in neposredno ali posredno za družbo kot celoto. Zato sekcija ne sme biti interdisciplinarna. Potrebno je ustvariti kontinuiteto in sistematično širiti ("strokovni most") specifično izobraževanje. Predstavljeni so bili razni programi naše sekcije, ki potrjujejo to razmišljanje in potrebo.

Ob vsem tem pa je bilo čutiti neko prestrašenost in zadržanost vseh udeležencev, ki je bila verjetno posledica novega elementa razmišljanja, in sicer povezave med teorijo in prakso in obratno.

Zadržanost je bila povezana tudi z različnim odnosom in izkušnjami na tem področju.

II. Učne delavnice

Cilj učnih delavnic je bil poskus praktičnega in sistematičnega ugotavljanja potreb po ZN, z ugotavljanjem mnenj, dilem in občutkov, ki so nas ob tem spremljali.

Učne delavnice so potekale v popoldanskem času. Bilo je pet učnih delavnic s približno 15 udeleženci.

Praktično ugotavljanje potreb po ZN je potekalo neposredno ob "bolniku - demonstratorju", na osnovi ocene trenutnega stanja, negovalne, socialne anamneze in drugih pomembnih podatkov, ki smo jih zbrali s pomočjo intervjuja.

Potrebe po ZN smo ugotavljali ob sprejemu "bolnika".

Udeležence učnih delavnic smo ob sprejemu "bolnika" seznanili z osnovnimi informacijami o razlogih za sprejem in z opažanji bolnikovih bližnjih, zaradi katerih so se le-ti odločili iskati strokovno pomoč.

UDELEŽILI SMO SE

Okrogla miza s strokovnimi izhodišči je potekala prvi in drugi dan dopoldanskega programa

Del občinstva posvetovanja

Nekateri člani okrogle mize s podajanjem strokovnega izhodišča.

Intenzivne priprave "bolnikov - demonstratorjev" pred nastopom v učnih delavnicah.

Poskus vživljanja v vlogo "adolescentne bolnice" je zahtevno strokovno delo.

Zadovoljni "bolniki" in nekateri svetovalci po končanih učnih delavnicah.

UDELEŽILI SMO SE

V vsaki učni delavnici je bila na voljo sprejemna dokumentacija ZN Psihiatrične klinike v Ljubljani in sprejemna dokumentacija KC v Ljubljani. Na željo nekaterih udeležencev je bila na voljo tudi knjižica Uvod v študij negovalnih diagnoz.

Naj vam predstavim posamezne "bolnike - demonstratorje" ob sprejemu:

- Boštjan Živič, 24 let

Bolnik je bil pripeljan z reševalnim vozilom po prometni nesreči, ki se je ne spominja. Nekaj trenutkov je bil nezavesten. Osvestil se je v reševalnem vozilu.

Ob sprejemu je bilo ugotovljeno več zlomov, odrgnin, udarnin, pretres možganov in lažja podhladev.

- Hedvika Vakselj, 33 let

Ob sprejemu v Psihiatrično kliniko spremljajoča prijateljica pove, da se je Hedvika zadnja dva meseca močno spremenila. Pustila je službo. Zadnje dni tudi zelo malo spi. Ves čas si ureja različne, nesmiselne zadeve. Je polna nerealnih načrtov. Slabo skrbi za otroke, zaradi pretirane zaposlenosti.

- Jožica Krois, 40 let

Gospa prihaja v bolnišnico v spremstvu patronažne sestre, ki pove, da gospa že 20 let uživa večje količine alkoholnih pijač, še bolj intenzivno pa zadnje mesece. Sosedje so se obrnili na patronažno službo, ker gospe ni bilo iz hiše, v kateri živi sama. V stanovanju so jo našli ležečo na tleh in pri zavesti.

- Gregorič Antonija, 82 let

Ob sprejemu v Psihiatrično kliniko spremljajoči mož pove, da je žena že nekaj časa vedno bolj spremenjena: izgublja se v okolici, občasno ga ne prepozna ali pa ga zamenjuje s kakšno drugo osebo. Ponoči ne spi. Začela je močiti posteljo. Je razdražljiva. Govori, da čaka svojo mamo, ki je že vrsto let pokojna.

- Petra Kozinc, 17 let

V Psihiatrično kliniko je bila pripeljana iz Centra za zastrupitve, po poskusu samomora. Živi v neurejeni družini. Mama pove, da je imela Petra zadnje čase težave, ki so se kazale z beganjem od doma, šolsko neuspešnostjo in zaprtostjo vase.

Zaključne ugotovitve učnih delavnic, ki so trajale 1,5 ur, so vodje posameznih delavnic, s pomočjo folije predstavili na plenarnem zaključku.

Pomembne ugotovitve in opažanja z učnih delavnic Zaradi novega, drugačnega načina dela v učnih delavnicah smo bili vsi nekoliko zaskrbljeni in zmedeni, vendar zainteresirani in motivirani.

Zato je bil poskus praktičnega in sistematičnega ugotavljanja potreb po ZN uspešen in predstavljen na plenarnem zaključku. K uspešnosti so veliko pripomogli tudi "strokovno pripravljeni in pristni bolniki". Saj so se nekateri udeleženci upravičeno spraševali, ali so morda prisotni resnični bolniki.

Zato je bila zelo pomembna izkušnja "doživeti dokaj pristen odnos in stik s psihiatričnim bolnikom", z vsemi občutki, ki so nas ob tem spremljali. Rada bi poudarila, da je pri pripravi in izvedbi učnih delavnic sodelovalo 13 medicinskih sester, zdravstvenih tehnikov in delovnih terapevtov.

Naj jih imenujem: Saša Boljkovac, Marija Horvat, Boštjan Kukovičič, Nataša Vakselj, Zlata Zelič, Branka Mikluž, Marija Mrak, Nada Ovsenik, Drago Vorih, Zlata Živič, Metka Ocepek, Ladi Škerbinek in Livio Kocina. Vsi iz Psihiatrične klinike v Ljubljani.

V okviru posvetovanja smo izpeljali tudi občni zbor Nevropsihiatrične sekcije z volilno skupščino.

Izvoljeno je bilo delovno predsedstvo: Branka Mikluž, Drago Vorih in Livio Kocina kot predsednik delovnega predsedstva.

Dosedanja predsednica sekcije Marija Mrak je predstavila strokovno poročilo o delu sekcije.

UDELEŽILI SMO SE

Predlagano kandidatno listo za volitve je potrdilo tudi DMSZT v Ljubljani. Predlagani in izvoljeni so bili naslednji kandidati:

1. Marija Mrak, predsednica sekcije, Psih. kl. v Ljubljani,
2. Livio Kocina, podpredsednik sekcije, Psih. kl. v Ljubljani,

Ostali člani Izvršnega odbora:

3. Jožica Podpečan, Psihiatrična bolnišnica Vojnik,
4. Majda Gašperlin, Psihiatrična bolnišnica Begunje,
5. Dragica Basile, Psihiatrična bolnišnica Idrija
6. Majda Keček, Psihiatrična bolnišnica Ormož
7. Djuro Valadžija, Psihiatrična bolnišnica Pohorski dvor,
8. Mira Šilec, Zavod Hrastovec, Trate,
9. Jožica Peterka, Pedopsihiatrični oddelek, Ped. klin. Lj.,
10. Nuša Mlakar, Nevrološka klinika, KC Ljubljana,
11. Zdenka Hitejc, Zavod Dolfke Boštjančič Ig,
12. Anica Judež, Nevropsihiatrični oddel., Spl. bol. Novo mesto,
13. Branka Mikluž, Psihiatrična klinika Ljubljana,
14. Drago Vorih, Psihiatrična klinika Ljubljana,

Marija Mrak, Livio Kocina, Branka Mikluž in Drago Vorih predstavljajo ožji Izvršni odbor sekcije.

Izvoljena predsednica Nevropsihiatrične sekcije Slovenije Marija Mrak se je zahvalila za ponovno izvolitev z veliko odgovornostjo, skupaj z ostalimi člani Izvršnega odbora in podala program sekcije za leto 1996.

Na posvetovanju so ponudili strokovno literaturo LEMON-a. Nevropsihiatrična sekcija se je udeležencem predstavila tudi na panojih, s posterji, fotografijami in raznimi drugimi strokovnimi materiali in sporočili.

Posvetovanja se je udeležil 101 udeleženec. S področja psihiatrične ZN 51 udeležencev, z drugih

področij ZN 50 udeležencev. VMS je bilo 59, zdrav. tehnikov 29 in ostalih 13 udeležencev.

Za zaključek

Če spremljamo vsa dogajanja v strokovnem poročilu dvodnevne Posvetovanja o teoriji in praksi zdravstvene nege v Dobrni in jih poskušamo povezati z glavnimi cilji posvetovanja, se boste verjetno strinjali, da so bili dokaj uspešno uresničeni. Tako smo z medsebojnim intenzivnim sodelovanjem morda naredili korakec naprej h kompleksnemu razvoju naše stroke.

Naj se v imenu organizacijskega odbora (Branka Mikluž, Drago Vorih, Livio Kocina in Marija Mrak), strokovne konzultantke Ladi Škerbinek ter ostalih članov Izvršnega odbora sekcije zahvalim VSEM udeležencem za VAŠ prispevek k uspešnosti posvetovanja.

Posebna zahvala velja kolegici Branki Mikluž za njeno požrtvovalno, strokovno in organizacijsko odgovornost pri letošnjem posvetovanju. V lepi Kongresni dvorani smo začeli z dvodnevni posvetovanjem. Okrogla miza s strokovnimi izhodišči je potekala prvi in drugi dan dopoldanskega programa.

 Darja CIBIC

Poročilo o udeležbi na 49. skupščini Svetovne zdravstvene organizacije v Ženevi

Skupščina Svetovne zdravstvene organizacije je potekala od 20. do 25. maja 1996 v Ženevi. Udeležile so se je delegacije večine držav članic. Zasedanja skupščine sem se udeležila 20. in 21. maja kot članica slovenske delegacije, ki jo je vodil minister dr. Božidar Voljč.

Na plenarnem zasedanju prvega dne je generalni direktor Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) dr. Hiroshi Nakajima, v svojem govoru poudaril, da imajo spremembe v načinu življenja, dejavniki okolja, razvoj tehnologije industrijska praksa in tržne zakonitosti velik vpliv na zdravje ljudi, tako dobre kot slabe. Ti vplivi imajo svoje posledice in povzročajo različne bolezni, ki se v posameznih obdobjih celo dramatizirajo. Zdravstveni problemi lahko kaj hitro postanejo globalni problemi in se gibljejo skozi različne države in kontinente glede na njihovo velikost in stalnost pretoka dobrin in ljudi. Zdravstvena tveganja si delijo vsi, zato so prizadevanja za preprečevanje in nadzor učinkovita le, če jih podpirajo vsi.

Solidarnost ni le moralna obveza, ampak tudi praktična potreba za utemeljevanje in podporo zdravstveni politiki na nacionalnem in globalnem nivoju. Temeljna odgovornost SZO in njena enkratna zmožnost je v mobilizaciji in koordinaciji znanja, ki temelji na znanstvenih dognanjih, na resursih javnega zdravstva in pravnih mehanizmih.

Drugi dan zasedanja je bilo delov skupinah. V eni izmed teh skupin so ministri iz posameznih držav podali poročila o zdravstvenih gibanjih v deželah članicah in problemih, ki nastajajo v zvezi z uvajanjem zdravstvenih reform.

Preko dneva sem se srečal s predstavniki nevladnih in vladnih organizacij na srečanju, ki ga je organiziral Mednarodni svet medicinskih sester (ICN). Predstavili so resolucijo, ki so jo zagovarjali na tem srečanju in zadeva razvoj zdravstvene nege v svetu. Resolucija je temeljila na že v preteklosti sprejetih resolucijah skupščin SZO od leta 1989. V predstavljeni resoluciji je bilo poudarjeno:

- da je potrebno vključevati v zdravstvene reforme tudi medicinske sestre / babice in s tem v razvoj državne zdravstvene politike,

UDELEŽILI SMO SE

- da je zdravstvena nega kot integralni del politike zdravstvenega varstva vključena v državni akcijski načrt, kjer pa tega ni, jo je potrebno vključiti. Posebej je bilo poudarjeno vključevanje medicinskih sester v proces spreminjanja sistema zdravstvenega varstva, pri zagotavljanju nadaljnjega razvoja zdravstvene politike, pri oceni potreb in izrabi resursov, ureditev potrebne zakonodaje, vključevanje v management, zagotavljanje delovnih pogojev, temeljno in nadaljno izobraževanje in zagotavljanje kakovosti ter raziskovalnega dela.

- Medicinskim sestram / babicam je potrebno dati možnost in jih izbrati v zdravstvene time v tistih združenjih, kjer je dejavnost povezana z zdravstveno nego ali pa je njej sorodno področje.

- Nadzorovanje in evalvacija doseženega napredka v državnem zdravju in doseganju ciljev ter učinkovito izrabo znanja in spretnosti medicinskih sester / babic, njihovo vključevanje v prioriteta področja za pravične dostope do zdravstvenih storitev, zaščite in krepitev zdravja, preventive in nadzor nad specifičnimi zdravstvenimi problemi.

- Potrebne spremembe v izobraževanju medicinskih sester/babic in prakse za delo v primarnem zdravstvenem varstvu.

- Podpora deželam za razvoj, uvajanje in evalvacijo primarnega državnega zdravstvenega programa za krepitev zdravja, vključujoč medicinske sestre in babice.

Krepitev koordinacij med agencijami in kolaborativnimi centri ter ostalimi organizacijami lociranimi v deželah za podporo zdravstvenega plana in omogočanja optimalne izrabe človeških in materialnih zmožnosti.

- Nadaljevanje z delom Globalne svetovalne skupine (Global Advisory Group) zdravstvene nege/babištvu.

- Obvezno obveščati Skupščino SZO o napredku pri uvajanju te resolucije in poročanje na 54. skupščini SZO leta 2001.

Predstavniki Mednarodnega sveta medicinskih sester so prosili vladne medicinske sestre za predstavitev resolucije svojim delegacijam, s prošnjo za podporo pri glasovanju o resoluciji. Zanimivo je bilo, da so bile v delegacijah na Skupščini medicinske sestre, ki delujejo pri vladah članicah, in to predvsem medicinske sestre iz dežel tretjega sveta.

V pogovorih z vladnimi medicinskimi sestrami, katerih vsebina je bila predvsem o njihovi vlogi in delovanju sem ugotovila, sem ugotovila, da imajo vladne medicinske sestre v afriških, azijskih in srednjeameriških državah obsežne in kompetentne naloge, organizirane v okvirju večjih resorjev za zdravstveno nego pri ministrstvih za zdravstvo. Poleg dela v praksi pokrivajo tudi izobraževanje in sprejemajo odločitve o razvoju profesije v državi ter sodelujejo pri oblikovanju zdravstvene politike.

Jelka MLAKAR

MI MED SEBOJ

Ste že kdaj poskusili gledati na svoje življenje samo kot na trenutek?

Če naj kaj napišem o naših medsebojnih odnosih, se moram osredotočiti na majhen delček svojega delovnega okolja. Vidim bolnika, ki ima pravico želeti in zahtevati udobno bivanje v bolnišnici, kakovostno zdravstveno nego in zdravljenje. Vidim medicinsko sestro, ki hiti od bolnika do bolnika in se ne ustavi, da bi z njim izmenjala besedico ali dve. Vidim zdravnika, ki opravlja vizito, pogleda bolnika brez besede, izda kratka navodila medicinski sestri in odhiti v operacijski blok, ker ga tam čaka naslednji bolnik. Ta bolnik ima srečo. Celotni operativni in anesteziološki tim se za uro ali več posveti samo njemu. Po operativnem posegu bo še nekaj časa deležen vidnejše pozornosti vseh, ki so okoli njega. Potem se bo izgubil v množice "ostalih" bolnikov.

Kratek utrip delovnega dne, ki pa ni nujno, da je ravno takšen.

Kaj storiti, da bi bilo bolnikom in nam lažje? Kaj, če bi pomislili na to, da bolniku poleg strokovno in kakovostno opravljenih posegov pomeni veliko tudi občutek, da ga razumemo, čutimo z njim? Pozabljamo, da postane človeku, ki zboli, življenje nenadoma veliko več vredno kot prej, ko je bilo na videz popolno.

Medsebojni odnosi smo mi, ki se v določenem trenutku srečamo, pogled v oči, beseda, dotik. Vse to so medsebojni odnosi. Mislite, da so dobri? Odločili smo se za poklic, ki naj bi bil opora sočloveku, ko nas ta najbolj potrebuje.

Vprašajmo se, če se obnašamo vedno in povsod tako, da bo bolnikom in sodelavcem lepše, lažje, bolje z nami?

Citiram: "Če vedno iščeš pozitivne stvari tudi takrat, ko gre vse narobe - jih tudi najdeš" (Brian Tracy).

Marjeta RUPAR

Boljše je upati v nekaj, kar se ne more zgoditi, kakor živeti brez upanja

V tem mesecu se osipa mak

Odkar sem prebrala knjigo z omenjenim naslovom pisatelja Iva Zormana, me vsako leto v določeni dobi potegne razmišljanje k makovim cvetovom. Pisatelj opisuje stiske in občutke, povezane z umrlimi soborci, partizani, ki ga v sedanjosti redno obiskujejo. Delajo mu družbo na gradu med Mihorjem in zdravniki.

Takole pravi: "Sedaj ure in ure presedim ob oknu, da mine dan. Gledam žitno polje in štejem purpurne cvetove. Toda v resnici se mak osipa. Pred tedni so bili cvetovi še čvrsti, nekateri so se komaj odprli. Takrat me je bilo strah, če je veter potegnil čez polje. Sedaj cvetni listi odpadajo, drug za drugim. In kmalu bodo prišle žanjice." ...

Svoja spoznanja bogatim s pomočjo različnih razmišljanj, v katera so nedorečeno povezana človeška bitja.

Ni brisalca, ki bi izbrisal moč podzvesti. Biti brez krivde - kriv, pomeni bolečino in spoznanje, da ljudje trpimo zaradi ljudi.

Vse poti vodijo k otroštvu

Slovenci pogosto ponavljamo rek: "Kar se Janezek nauči, to Janez zna." S tem mislimo na vse vidike vzgoje, ki vodijo k odraslosti. Majhen otrok posnema starejše. Ima svoj ritem učenja, svojo hitrost in svoje zamisli. Pomembno je, da odrasli verjamemo v njegove sposobnosti. Idealno je, da se uči iz svojih uspehov in napak. Tako oblikuje izkušnje, ki so njemu lastne. Izrazito je pomembna varnost (doma in v šoli), predvsem pa izražanje čustev. To pa vpliva na kasnejši odnos do življenja, ki je lahko obarvano v vseh odtenkih bele ali temne barve.

Ne moremo meriti niti prijeti ali osebna zbirka verjetij

Če je navzkrižje med mislimi, besedami in dejanji, lahko nastane vojna s samim seboj in okolico. Najtežje je takrat, ko ugotovimo, da nas okolica (ožja in širša) ne opazi in nam ne prizna (in pohvali) naših prizadevanj. Če nimamo trdnega lastnega mnjenja, nas v hipu samouničevalne sile potisnejo v stisko - v frustracijo.

V našem poklicu je veliko pričakovanj in "povpraševanj" po odobravanju.

Čakamo na pohvalo drugih. Če pohvale so, so lahko tudi krivično naravnane in tako se vrtnice nadaljuje v korist gorečih pričakovanj.

Dr. Wayne W. Dyer k temu vprašanju pristopa terapevtsko in pravi tako: "Taka je torej naša kultura - ceni in spodbuja iskanja in odobravanja. Zato ni skoraj nič presenetljivega, če imate mnjenja drugih za preveč pomembna. Na to ste navajeni že celo življenje in tudi, če se je vaša družina zavedala, da vam mora pomagati povečati samozaupanje, so stranski kulturni faktorji delali proti temu. Toda tovrstnega vedenja se vam ni treba

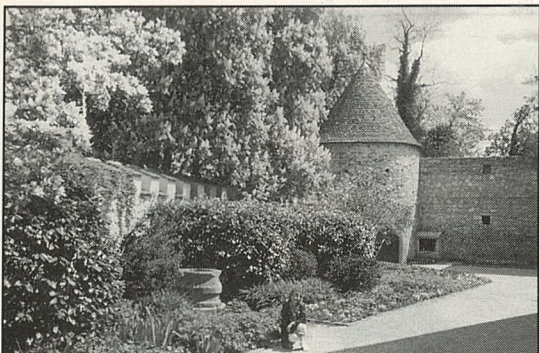
Z nasmehom premagamo tudi strah pred zaprtimi vrati. Špela Groznik, dijakinja Srednje zdravstvene šole in gimnazije, Šubičeva 1, Ljubljana

oklepiti. Prav tako kot lahko delate na tem, da ne bi več sami sebe dajali v nič, lahko izbrišete tudi navado iskanja odobravanja.

Prepričani smo, da je sreča za naslednji dan

Kolegice se srečujemo in sklepamo prijateljstva. Čeprav hitimo, se s pozdravi ulovimo v pravi ritem ali pa gojimo odpor in neprijetne občutke ob misli na srečanje. Kar posadimo v svojem prepričanju, to tudi prejmemo in tudi odgovarjamo za posledice. Svet gledamo skozi "svoje oči". V sebi nosimo neko napačno prepričanje, ki trdi, da je težko ali slabo biti dober, da je bolje biti "manj dober".

Ob tem glasno kritiziramo sodelavce, sosede, nemarne sorodnike, skratka nikjer ni nobenega dobrega in poštenega človeka. Enostavno imamo pri roki kopico opazk in, ko vse zmečemo v namišljene tarče, ostanemo sami na najvišji stopnički, največkrat z občutkom krivde.

Naše oči pogosto gledajo, pa ne vidijo. Tako spregledajo nežnost, ki jo nudi narava.

Iz črnih točk in razpok lahko takoj (in sedaj) naslikamo nekaj lepega, nekaj prijetnega ima vsak. Iz negativnih predznakov naredimo pozitivne.

George Bernard Shaw je temu rekel: "Ljudje vedno krivijo okoliščine, da so taki, kot so. Jaz pa ne verjamem v okoliščine. Tisti, ki v tem svetu napredujejo, so tisti, ki se dvignejo in poiščejo take okoliščine, kot jih hočejo, in če jih ne najdejo, jih ustvarijo sami."

Ko vstanem na desno nogo

Zanesljivo smo ljubeznivi do sebe in drugih. Takrat čutimo neizčrpen vir notranje trdnosti in radosti. Običajno sklenemo, da bomo drugačni, ali pa da bomo kaj posebnega storili zase.

Učbenik stabilnega življenja je namenjen razmišljanju in vajam za samopomoč. Opisuje tudi invokativne modre misli, to so misli, katerih vsebina je v sozvočju s tem, kar je v nas najbolj plemenitega, a se v našem vsakdanjem življenju še ni prav izrazilo. Ko se v sebi zavemo kake pomanjkljivosti, poiščemo njeno modro nasprotje (pomagamo si lahko na različne načine, literature je dovolj).

Primer: "Ob uspehu ali neuspehu sem enaka. Karkoli se dogaja, sem mirna. Nič me ne mami, nič me ne straši. V mojem srcu je mir in moja misel je jasna."

Zelo osvežujoče delujejo miselne igre za našo podzavest, ki nam pomaga to uresničiti. Božajoče tečejo besede, na katerih Louise L. Hay gradi pravični grad v naši podzavesti, v katerega se lahko preselimo in v njem uživamo. 101 misel za moč v življenju se dotika vseh naših strahov in nam pomaga na čudoviti poti sprememb in osebne rasti.

Nekaj misli:

"Spoštujem vse, kar delam. Dovolj dobra sem prav taka, kakršna sem. Potegnem se zase. Zahtevam to, kar želim. Opiram se na svojo moč."

ali

"Zaupam notranji modrosti in zlahka se odločam."

ali

"Življenje sem pripravljena videti na nov in drugačen način in opaziti stvari, ki jih doslej še nisem opazila. Moj nov pogled odkriva nov svet."

ali

"Življenje zrcali vsako mojo misel. Če vzdržujem pozitivne misli, mi življenje prinaša samo dobre reči."

ali

"Osvobajam se potrebe, da bi obsojala kogarkoli, tudi SEBE. Vsi delamo najbolje, kakor znamo - z razumevanjem, znanjem in zavedanjem, ki ga pač imamo."

ali

"Nobeno staro razmišljanje me ne omejuje. Misli previdno izbiram. Nenehno na novo razumem življenje. Pripravljena sem se spremeniti in napredovati."

Moč potrebujemo, mar ne?

In tako po osutem maku narava dobi nov obraz, nato počiva in ponovno zažarijo, ognjeno rdeči makovi cvetovi. Vse se časovno premika, nič se nam ne odmika. Če to vemo in si večkrat na dan dopovemo, nam je lahko lepo.

ZGODILO SE JE

Zgodilo se je dne 20. 06. 1996 malo pred tretjo uro popoldne na cesti Sevnica - Krško.

Vozniki iz nasproti vozečih avtomobilov so me opozarjali s prižiganjem dolgih in kratkih luči. Mislila sem, da se bližam radarski kontroli. Toda pred seboj sem zagledala prometno nesrečo. Hitro sem stekla, da bo pomagala. Dečku z odprto lobanjo nisem mogla več pomagati k življenju. Nad njim se je sklanjala pretresena gospa in jokala. Ona in fant v športni opravi sta proseče govorila: "Gospa, ste sestra, boste pomagali, naj živi, mora živeti ..."

Hitela sem razmišljati, kaj lahko naredim, kako lahko pomagam njima. Ob tem razmišljanju sem zaslišala sirene in ustavil se je policijski avto. Policist je začel takoj fotografirati, zato sem se umaknila. Ob tem sem vprašala gospo in fanta, ali je deček njun. Gospa je povedala, da je ona iz "tistega avta", fant v športni obleki je rekel, da sta bratranca, da sta se vozila s kolesom. Bil je čustveno prizadet. V tem trenutku sta se iz obeh smeri pripeljali reševalni vozili s spremljevalci. Izstopili so z orokavičenimi rokami. Nasmihali so se drug drugemu. Prav takrat je policist spremljal fanta v športni obleki v policijski avto. Drug policist je poskrbel za nas, voznike..., cesto so zaprli za približno tri ure.

Ko sem hodila do avta, sta mi dva gospoda rekla: "Pa to je za v "cajtenge", kako se lahko smejijo." Na moje vprašanje, če vesta, kako se je nesreča zgodila, sta mi povedala, da sta se bratranca peljala s kolesom, nekako zadela in zapletla s kolesi, pri čemer je fantiča vrglo v avto, ki je slučajno vozil nasproti.

Kot zdravstvenemu delavcu se mi še danes postavlja vprašanje: ali vemo le, da nas etika in deontologija zavezuje k nudenju prve pomoči ob nesreči, pri tem pa pozabljamo na vse ostale in na svoje obnašanje? Kot človeku mi je bilo hudo!

KRIK V STISKI

Zdaj vem, zdaj vem,

kakšni so ljudje,

ki takšni so kot jaz.

Ko nobenemu mar zame ni.

Zdaj vem,

kako hudo jim je,

ko so sami.

Zdaj vem,

kako je, ko si sam.

Ko nikogar nimaš,

nikogar razen sebe -

in droge.

Le petnajst let mi je,

a že vem, kako kruti so ljudje

in kako krut je ta svet.

Nikomur mar zame ni.

Niti tebi, droga,

ki nekoč si zame vse bila.

Zdaj vem,

kako hudo je, ko si sam.

Da, zdaj vem.

Mojca BEVC STANKOVIČ

ŽELITE TUDI VI PRISPEVATI K SPREJEMU BOLJŠEGA TOBAČNEGA ZAKONA?

Zakone res sprejemajo poslanci v parlamentu; v času, ko so v obravnavi, pa imajo priložnost povedati svoje mnenje tudi državljani, ki jim ni vseeno, kakšno prihodnost jim z njimi krojijo. Ne recite: "Ah, saj bodo drugi namesto mene!" Tisti "drugi" bodo odločali po svojih interesih, ne po vaših! Če verjamete v to, da lahko sami soustvarjate razmere za bolj zdravo življenje, potem so tele vrstice namenjene prav vam!

NA KRATKO IZ BLIŽNJE ZGODOVINE:

V novembru 1995 je Državni zbor v drugem branju obravnaval predlog zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov. Osveščeni in zdravju naklonjeni poslanci so sprejeli veliko dopolnil, s katerimi se strinja Gibanje za sprejem ljudem prijaznega tobačnega zakona (na škatlici mora biti na vidnem mestu podatek, koliko mg katrana in nikotina vsebujejo cigarete; prepoved neposrednega in posrednega reklamiranja tobačnih izdelkov; reklamirajo se lahko le izdelki, ki imajo zmanjšano vsebnost škodljivih snovi za 10 ali več odstotkov od izdelkov, ki so že v prodaji (največ 15 dni); obvestila se ne smejo pojavljati na televiziji in radiu ter v periodičnem tisku; obvestila se ne smejo pojavljati na panojih, tablah, nalepnicah ali svetlobnih napisih, ki so od vrtcev in šol oddaljeni manj kot 300 metrov in znotraj spornih površin; prepoved kajenja v javnih in delovnih prostorih; prepoved kajenja v zdravstvenih in vzgojno-izobraževalnih ustanovah;

prostori, namenjeni kadilcem, ne smejo presegati 30% skupne površine posameznega javnega prostora (v Sloveniji je le 30% kadilcev!); v gostinskih objektih, kjer se gostom streže predvsem hrana (gostišča in restavracije), se jasno določijo prostori za kadilce ...). Prizadevamo si, da bi se uredilo tudi sponzoriranje športnih in kulturnih dogodkov ter da bi se ustanovil Sklad za promocijo zdravja.

KDO DELUJE V GIBANJU ZA SPREJEM LJUDEM PRIJAZNEGA TOBAČNEGA ZAKONA?

Društvo za zdravje srca in ožilja, Društvo za boj proti raku, Zveza društev nekadilcev Slovenije, Društvo za promocijo in vzgojo za zdravje Slovenije, Zdravo mesto Maribor, Zdravo mesto Celje, Društvo onkoloških bolnikov, Društvo pljučnih bolnikov, Društvo laringektomiranih Slovenije, Slovensko ekološko gibanje, Koronarni klub, RK Slovenije, Društvo Mladi in tobak, Zveza tabornikov Slovenije, Zveza potrošnikov Slovenije, Adra, Inštitut za varovanje zdravja ter številni posamezniki ...

V marcu 1995 smo v ulični akciji in po pismih uspeli zbrati 31.486 podpisov, s katerimi so državljani Slovenije podprli zahteve Gibanja po boljšem tobačnem zakonu.

Ker tobačna industrija sedanje zakonodaje ne upošteva, z novo zakonodajo pa odgovorni zavlačujejo, bi radi z vašo pomočjo dosegli čimprejšnjo uvrstitev tobačnega zakona v tretje branje (predvidoma v juliju ali v septembru 1996).

Zato ... POZOR!!!!

- Aktivnejše bralce bi radi spodbudili k pisanju pisem v časopise in poslancem (zaželeni so tudi osebni obiski), v katerih bi zahtevali, da poslanci

podprejo tak zakon, kot so ga z amandmaji predlagali v drugem branju.

- Pred tretjim branjem bomo predvidoma organizirali ulično akcijo po vsej Sloveniji in miren shod državljanov pred parlamentom. Pridružite se nam tudi vi in aktivno izrazite svojo podporo poslancem, ki ne klonijo pred tobačnim lobijem. (Datum in uro bomo sporočili na tiskovni konferenci in bosta objavljena v dnevnem časopisu.)

Z NOVIM TOBAČNIM ZAKONOM ŽELIMO ZAŠČITITI TUDI NAŠE OTROKE

Vsa zdravstveno vzgojna prizadevanja izgublja svojo moč ob sporočilih kot so: ... Poskusite okus uspeha, Okus življenja ..., Na vso moč ..., Presenetljiv okus ..., Hočem svojih pet minut ... hočem le najboljše ... Vsi vemo, da s tem tobačna industrija bolj ali manj prikrito reklamira tobačne izdelke. Tega se zavedajo tudi mladostniki. "Če država to dovoli, potem tak izdelek že ne more biti tako škodljiv, kot trdijo zdravniki, učitelji, starši ...", razmišljajo mladostniki in segajo po cigaretah. V zadnjih petih letih je delež kadičev med mladimi v Sloveniji poskočil za več kot 10%, kar bi lahko pripisali tudi svobodnemu in neomejenemu reklamiranju tobačnih izdelkov z zavajajočimi reklamami, ki vplivajo na imidž kajenja. Kako brezobzirno si tobačna industrija išče nove kupce, si lahko ogledate nekajkrat na leto po vsej Sloveniji (pravkar poteka velika oglaševalska akcija West).

Pričakujemo, da bo novi zakon prispeval k upadu deleža mladih kadičev ter zagotovil podporno okolje, ki bo bolj naklonjeno zdravju. Upamo, da bomo to dosegli tudi z vašo pomočjo! Naredimo nekaj že sedaj - za boljše zdravje nas in naših otrok v prihodnosti!

VESTI O DELU ZDRUŽENJA ZDRAVSTVENIH ZAVODOV SLOVENIJE

**Informacija o nekaterih poslovnih podatkih
zdravstvenih zavodov za obdobje
od 1. 1. 1996 do 31. 3. 1996**

Informacija je izdelana na podlagi podatkov, ki jih morajo zdravstveni zavodi v Trimesečnem poročilu za obdobje od 1. 1. 1996 do 31. 3. 1996 posredovati Agenciji za plačilni promet, informiranje in nadziranje Slovenije: o poslovnih prihodkih, obračunanih plačah in o zaposlenih v tem obdobju.

Poslovni prihodki zdravstvenih zavodov, ugotovljeni na podlagi pogodbenih zneskov iz pogodb za leto 1995 so v tem obdobju znašali skupaj 29,583.610 tisoč SIT in so bili za 8,6% večji od prihodkov, doseženih v enakem obdobju preteklega leta. Glede na povprečne poslovne prihodke leta 1995 so bili prihodki, realizirani v prvem trimesečju, večji za 5,3%.

Prihodki bolnišnic so bili ugotovljeni v višini 19,875.984 tisoč SIT in so bili večji za 9,2% v primerjavi z lanskim trimesečjem ter za 6,7% večji od povprečnih poslovnih prihodkov za leto 1995.

Prihodki zdravstvenih domov so v tem obdobju znašali 7,737.645 tisoč SIT in so bili glede na enako obdobje lani večji za 7,5 %, glede na povprečje pa za 2,1 %. Delež prihodkov zdravstvenih domov v poslovnih prihodkih vseh zavodov skupaj zaradi uvajanja zasebnosti še vedno pada in znaša za prvo

ZANIMIVO

trimesečje 26,2 % vseh prihodkov. V enakem obdobju lani je delež prihodkov zdravstvenih domov v skupnih prihodkih znašal 26,4 %, v prvem trimesečju 1994 pa 31,6 %.

Prihodki zavodov za zdravstveno varstvo so v prvem trimesečju znašali 1.893.110 tisoč SIT in so bili večji za 5,8 % v primerjavi z enakim obdobjem lani.

Zdravstveni zavodi so v prvih treh mesecih leta 1996 obračunali plače v skupni višini 12.643.184 tisoč SIT, kar je 6,6 % več kot v lanskem trimesečju, vendar manj, kot so se v tem obdobju povečale cene življenjskih potrebščin - za 8,8 %, kar pomeni realno nazadovanje plač. Sredstva za plače pomenijo v letošnjem prvem trimesečju 42,7 % poslovnih prihodkov, njihov delež pa se znižuje, saj je znašal v letu 1993 45,9 %, v letu 1994 44,1 % prihodkov in v letu 1995 43,5 % poslovnih prihodkov. Počasnejša kot rast bruto plač je bila rast neto plač - 4,9 %, zaradi povečanja obračunanih nadomestil plač za 20,7 %, ki je predvsem posledica pravilnejšega prikazovanja obračunanih nadomestil za odsotnost z dela v skladu s kolektivno pogodbo, tako da znaša povečanje neto plač in nadomestil skupaj 6,2 %. Obračunana skupna poraba je znašala skupaj 345.363 tisoč SIT, kar je bilo za 30,5 % več kot v enakem lanskem obdobju, pomeni pa 11.578 SIT na delavca. Povprečna mesečna bruto plača na delavca je v tem obdobju znašala 141.285 SIT in je bila večja za 8,6 %.

V bolnišnicah je povprečna mesečna bruto plača na zaposlenega znašala 135.004 SIT in je bila večja za 6,9 %, v zdravstvenih domovih 148.656 SIT, kar je bilo za 12,3 % več in v zavodih za zdravstveno varstvo 185.752 SIT, kar je 7,4 % več kot v prvem trimesečju leta 1995.

Število zaposlenih v zdravstvenih zavodih, ugotovljenih na podlagi delovnih ur v tem obdobju je bilo 29.829 in se je v primerjavi z enakim obdobjem lani zmanjšalo za 1,9 %.

Zaposlenih v bolnišnicah je bilo 19.196, kar je 0,3 % več, v zdravstvenih domovih 9.365 oziroma 6,2 % manj, v zavodih za zdravstveno varstvo 1.160, kar je 0,3 % manj in v skupnostih zavodov 108 zaposlenih, kar je bilo 6,1 % manj kot v prvem trimesečju 1995.

Podrobnejše podatke o poslovanju zdravstvenih zavodov bo mogoče pripraviti šele ob polletnem obračunu poslovanja, v katerem bodo zavodi ugotavljali tudi rezultat poslovanja oziroma razliko med prihodki in odhodki, ugotovljenimi v obdobju prvega polletja.

DieKärntner
Sparkasse

Avstrijska banka, **Die Kärntner Sparkasse d.d.** iz Celovca je ustanovila v Ljubljani podjetje za dajanje opreme v zakup z imenom:

A.A.L. Leasing d.o.o.

Poljanska cesta 97/I
1000 Ljubljana
Tel.: 061/301 797
Fax: 061/133 92 10

Nudimo Vam celotne usluge finančnega leasinga premičnin.

Mi smo tu za Vas !

AAL
ALPE-ADRIA-LEASING I.L.

Nina MAZI

NAZIVANJE IN NASLAVLJANJE

Sodita med osnovna elementa, na katerih temelji vzpostavitev sleherne komunikacije in občevanja v kultiviranem okolju.

Neznance in ljudi, ki jih poznamo le bežno, nagovorimo z gospod ali gospa, če poznamo njihov akademski naziv, je priporočljivo in zaželeno uporabiti tudi tega. Povsem primerna in korektna, hkrati pa dovolj vljudna in uglajena je torej oblika gospod doktor, gospa doktor, gospod profesor, gospod inženir ipd. Praviloma uporabljamo le akademske naslove, ostale kategorije diplomantov in drugih profilov pa nazivamo le z gospod, gospa ali v zgodnejši mladosti tudi gospodična. Pri tem velja poudariti, da naziv gospa danes ni več povezan z zakonskim stanom (izjemoma lahko samske dame na njihovo izrecno željo kljub vsemu nagovorimo z gospodično).

Visokih dostojanstvenikov in visočanstev (zdravniki in ostalo osebje imamo opravka tudi s tem segmentom ljudi) praviloma ne nazivamo z imeni in priimki, pač pa z gospod ali gospa in nazivom, ki izraža njegovo funkcijo. Tako je povsem neprimerno in neumestno (za prave galane pa celo žaljivo), da v uradnih sferah nekdo predsednika države naziva z imenom ali priimkom. Bonton dovoljuje vsem, ki niso njegovi tesni sodelavci, prijatelji ali res dobri znanci in zaupniki, da ga nazivajo samo in izključno le z gospod predsednik (tujci pa dodajo še izraz ekselencija in ga v pogovorni ali pisni komunikaciji tudi korektno uporabljajo), v

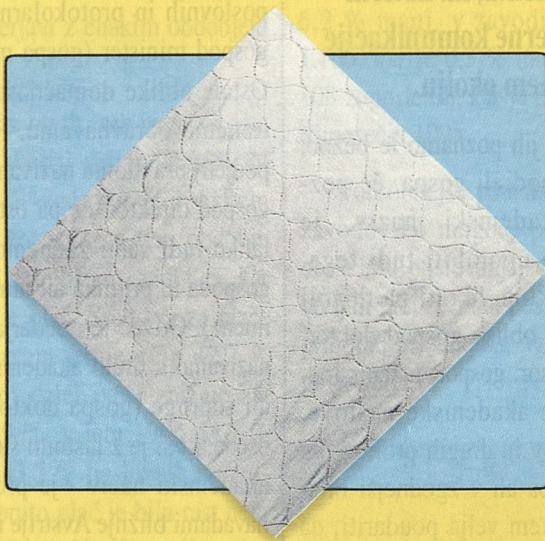
prisotnosti tujcev ali na mednarodni sceni pa sta gospod predsednik in gospod premier tudi za nas ekselenciji, papeža nazivamo Vaša svetost ali Sveti oče, papeškega nuncija nazivamo z magnificenco, kardinale z eminenco ipd.). Mimogrede velja omeniti tudi, da je katerikoli minister, ob uradnih, poslovnih in protokolarnih priložnostih za nas le gospod minister (gospa ministrica) in nič drugega. Ostale oblike domačnosti preraščajo okvir, ki ga trenutno obravnavamo. Predsednike in direktorje podjetij praviloma nazivamo z gospod predsednik in gospod direktor, če pa ostali postopajo drugače, jih lahko tudi sami začnemo nazivati s kombinacijo gospoda in priimka ali titule (nikakor pa ne lastnega imena). Odveč je poudarjati, da zakonca pri nas ne nazivamo s titulo akademsko izobraženega soproga ali soproge (gospa doktor je v Sloveniji lahko le oseba, ki si je z lastnim študijem pridobila pričujoči akademski naziv - je promovirala, v nasprotju z navadami bližnje Avstrije in nekaterih drugih dežel).

V ambulantni in bolnišnični priporočamo nagovarjanje z gospod ali gospa doktor, ostalega personala pa praviloma ne tituliramo, ampak naslavljamo le z gospod oz. gospa (zlasti med znanci tudi s priimkom).

Kadar ima posameznik več akademskih nazivov, z nazivom gospod ali gospa pri osebni ali pisni komunikaciji povežemo le prvi, najpomembnejši del kombiniranega naziva (npr. prof. dr. - gospod profesor). Pri uradnem naslavljanju ali predstavljanju pa seveda uporabimo celotno kombinacijo akademskih nazivov. Kadar akademik poleg svoje akademske funkcije opravlja še kako drugo poslanstvo, uporabljamo nazive v skladu z vsebino in priložnostjo (župan, ki je hkrati tudi doktor znanosti in univ. profesor, bo na sprejemu za župane

NOVO IZ TOSAME

PRALNE ZAŠČITNE PODLOGE

ugodne za kožo, ker je površinska plast iz 100%-nega bombaža;

zelo trpežne; z njimi lahko tudi obračamo ali dvigamo oskrbovanca;

zelo vpojne;

nepropustne za tekočine, zato so primerne za zaščito postelje in so dobra

zamenjava za gumirane podloge;

prijazne do okolja, saj jih je mogoče vsaj 150 krat uporabiti in so zato tudi

zelo gospodarne. Prati jih je mogoče na običajen način (100 °C).

Sestavljene so iz treh plasti:

površinska plast iz 100%-nega bombaža;

vmesna vpojna plast;

spodaj plast, ki ne prepušča tekočine, prepušča pa zrak.

Vse informacije dobite na telefonu 061/714 611.

TOSAMA

BONTON

le gospod župan, na fakulteti pa ga bomo nazivali z: gospod profesor ali gospod doktor).

Kadar imamo opravka s plemiškimi nazivi (pri nas redkejši), jih uporabljamo takoj za besedico gospod ali gospa (edinega viteza Malteškega Križa je v Sloveniji potrebno nagovoriti z Gospod vitez).

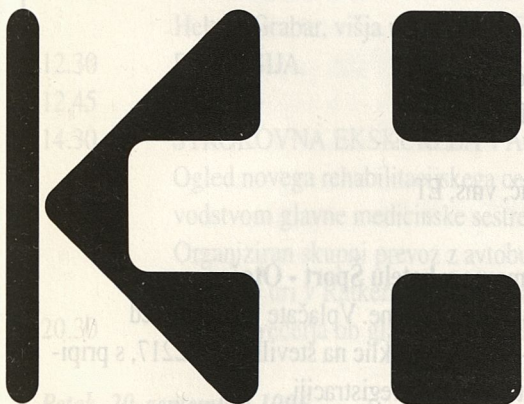
Kaj pa med kolegi in sodelavci ?

V skladu s stopnjo medsebojne povezanosti in kolegialnosti se akademski nazivi v vsakdanji komunikaciji pogosto opuščajo, zlasti med kolegi istega ranga, pa tudi nadrejeni večkrat in bolj suvereno opuščajo tituliranje podrejenih, kar pa nikakor ne pomeni, da velja kot obojesmerno pravilo. Priporočamo vam, da začnete akademske naslove opuščati šele, ko vas dotični predstojnik ali sogovornik navede k temu. Še vedno namreč velja

pravilo: raje malce več vljudnosti - tokrat okrepljena doza nikakor ne more škoditi. Nazive lahko torej opustimo le na osebno željo njihovih nosilcev.

Ženske oblike naslavljanja si v določenih primerih še niso povsem utrle poti v vsakdanjo rabo (gospa doktorica, gospa ministrica), vendar pa počasi postajajo vse bolj priljubljene in uveljavljene.

Nazivanje, nagovarjanje, naslavljanje in tituliranje ostaja tudi na pragu 21. stoletja pomembno področje bontona, ki ga nikakor ne kaže jemati preveč lahkotno ali ga celo zanemarjati. Modrost znanega nemškega filozofa, ki je izjavil, da preko nagovora stopiš v človekovo dušo, praviloma velja še danes.

KEMOFARMACIJA

Lekarne, bolnišnice, zdravstveni domovi in veterinarske ustanove večino svojih nakupov opravijo pri nas.

Uspeh našega poslovanja temelji na kakovostni ponudbi, ki pokriva vsa področja humane medicine in veterine, pa tudi na hitrem in natančnem odzivu na zahteve naših kupcev.

KEMOFARMACIJA – VAŠ ZANESLJIV DOBAVITELJ!

Veletrgovina za oskrbo zdravstva d.d. / 1001 Ljubljana, Cesta na Brdo 100
Telefon: 061 12-32-145 / Telex: 39705 KEMFAR SI / Telefax: 271-588, 271-362

ZBORNICA ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE
SEKCIJA ZA ZDRAVSTVENO NEGO STOM
VABI NA DVODNEVNI SEMINAR Z NASLOVOM

»KOLOSTOMA OD A DO Ž«

KI BO NA OTOČCU 26. in 27. septembra 1996

26. september 1996

- 10.00 Registracija in ogled razstave pripomočkov za nego stome
11.00 Pozdravni nagovor predsednice sekcije Marije Smolič, vms, ET
Enterostomalna terapija v Sloveniji danes, Jasna Šteger, vms ET; Anka Belna, vms, ET
Poročilo mednarodnega delegata o vtisih s svetovnega kongresa enterostomalnih terapevtov v Jeruzalemu, Darinka Klemenc, vms, ET
KRKA se predstavi
13.00 Odmor za kosilo
14.00 **Stomist se predstavi**, moderator Marta Gantar, vms
Obravnava bolnika s stomo z vidika zdravnika
Predoperativna in pooperativna zdravstvena nega bolnika s stomo, Jožica Hudolnik, vms, ET
15.30 Odmor s kavo
16.00 **Patronažna zdravstvena nega varovanca s stomo**, Mojca Horvat, vms
17.00 izlet v Pleterje
19.00 Skupna večerja

27. september 1996

- 09.00 **Stoma z vidika psihologa**, Marija Stojin, dipl. psih.
Predstavitve novomeške sekcije društva ILCO
10.30 Odmor s kavo
11.00 **Zakaj pa ne irigacija stome**, Marija Smolič, vms, ET
Ogled videokasete o irigaciji

Prijave za strokovni seminar in izlet v Pleterje sprejemamo v hotelu Šport - Otočec

Kotizacija znaša 10.000 SIT za člane Zbornice in 20.000 SIT za nečlane. Vplačate jo lahko pred pričetkom seminarja ali jo nakažate na žiro račun 50101-678-48641, sklic na številko 00 12217, s pripisom »za sekcijo za nego stom«. Potrdilo o vplačilu morate oddati ob registraciji.

Prosimo, imejte članske izkaznice s seboj!

Udeležba na seminarju se šteje za strokovno izpopolnjevanje.

Podrobnejše informacije lahko dobite pri ge. Jožici Hudoklin, vms ET, Bolnišnica Novo mesto, tel.: 068/321-095, int.: 447, ali pri ge. Dragici Tomc Šalamun, vms ET, Klinični center, Ljubljana, tel.: 061/1313-113, int.: 26-77

SREČANJA DOMA

ZBORNICA ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE
SEKCIJA KIRURŠKIH MEDICINSKIH SESTER
IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE

STROKOVNO SREČANJE

Kirurških medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Radenci, 19. in 20. septembra 1996

Vabimo Vas na dvodnevni seminar,

ki bo v četrtek, 19. in v petek, 20. septembra 1996 v prostorih hotela Radin, Radenci.

Program

Četrtek, 19. septembra 1996 ob 9.30 uri

Kulturni program

Nagovor predsednice Sekcije kirurških medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov

Pozdravi gostov

10.15 Odmor s kavo

10.30 **UVAJANJE SODOBNE METODE ZDRAVSTVENE NEGE V PRAKSO**

(več kot enoletne izkušnje pri kirurškem bolniku)

Greta Zver, višja med. sestra, dipl. org. dela, KC Ljubljana

11.30 **MALIGNOM DEBELEGA ČREVEESA IN DANKE**

Mag. dr. Suzana Koltaj, dr. med., SB Murska Sobota

12.00 **POOPERATIVNA ZDRAVSTVENA NEGA BOLNIKA Z MALIGNOMOM**

DEBELEGA ČREVEESA IN DANKE

Helena Grabar, višja med. sestra, E.T., SB Murska Sobota

12.30 DISKUSIJA

12.45 Zakuska

14.30 **STROKOVNA EKSKURZIJA v Avstrijo**

Ogled novega rehabilitacijskega centra Marije Terezije v Ratkersburgu pod strokovnim vodstvom glavne medicinske sestre Centra gospe Heide Linde Meiz

Organiziran skupni prevoz z avtobusom izpred hotela Radin, Radenci

ob 14.30 uri v Ratkersburg in povratek ob 19. uri v Radence

20.30 Skupna večerja ob glasbi v hotelu Radin, Radenci

Petek, 20. septembra 1996

9.00 **OSNOVE FIZIOLOGIJE NASTANKA BOLEČINE IN NJENO ZDRAVLJENJE**

Dr. Nikolaj Szepeszy, dr. med., SB Murska Sobota

9.30 **ZDRAVSTVENA NEGA KIRURŠKEGA BOLNIKA PRI ZDRAVLJENJU
BOLEČINE**

Evgen Kuzma, višnji med. tehnik, SB Murska Sobota

SREČANJA DOMA

- 10.00 DISKUSIJA
10.15 Odmor s kavo
10.30 **HOSPITALNE INFEKCIJE NA KIRURŠKIH ODDELKIH**
Prim. dr. Jože Bedernjak, dr. med., SB Murska Sobota
11.15 **PREPREČEVANJE HOSPITALNIH INFEKCIJ NA KIRURŠKEM ODDELKU V M. SOBOTI**
Jože Škalič, višji sanitarni tehnik, SB Murska Sobota
11.45 DISKUSIJA
12.00 **POVZETKI SEMINARJA**
12.15 Zakuska ob zaključku seminarja

Vljudno vabljeni!

Predsednica Sekcije kirurških medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov

Greta Zver

INFORMACIJE UDELEŽENCEM

Seminar se šteje v strokovno izpopolnjevanje

Rezervacije prenočišča sprejema hotel Radin, Radenci do 14.9.1996 na telefonsko številko (069) 65-331

Kotizacija:

Za članice Zbornice zdravstvene nege Slovenije SIT 10.000, za nečlanice SIT 20.000.

Kotizacijo naj udeleženske nakažejo na žiro račun št.: 50101-678-48641, obvezen sklic na številko 00 122 14 ali znesek poravnajo uro pred pričetkom seminarja.

Ob registraciji je potrebna članska izkaznica in potrdilo o plačani kotizaciji.

Ne pozabite potnih listov!

Prijave

za udeležbo na seminarju pošljite v pisni obliki do 14.9.1996 na naslov:

Jelena Alkhatib, VMS

Ginekološka klinika, Klinični center Ljubljana, Zaloška 7, 1525 Ljubljana

ali po telefonu:

(061) 317-582 Greti Zver.

ORGANIZACIJSKI ODBOR

Greta Zver

Katja Rajh

Šarika Benko

Milena Horvat

Jelena Alkhatib

Slovenska fondacija in Socialna zbornica Slovenije pripravljata

20. in 21. septembra 1996

na Pedagoški fakultateti Univerze v Ljubljani, Kardeljeva ploščad 16

1. slovenski kongres prostovoljcev

Na kongresu se bodo srečali prostovoljci, njihovi mentorji in organizatorji. Spregovorili bodo o mestu in vlogi prostovoljcev v naši družbi, o statusnih vprašanjih prostovoljstva ter javnosti predstavili uspehe, težave in perspektive prostovoljstva pri nas.

Prijave za kongres sprejema Socialna zbornica Slovenije, Slovenska 27/IV.

Podrobnejše informacije dobite na Slovenski fondaciji, Miklošičeva 16, Ljubljana (tel. 13-14-352) in na Socialni zbornici Slovenije, Slovenska 27, Ljubljana (tel. 220-194).

Rezervirajte si čas in pridite med nas!

Z organizacijo kongresa prostovoljcev se Slovenska fondacija in Socialna zbornica Slovenije odzivata na že večkrat izraženo željo prostovoljcev in njihovih mentorjev ter organizatorjev prostovoljnega dela, da na organiziran in celovit način predstavijo svoje delo javnosti. Kongres bo povezal delo in prizadevanja vseh prostovoljcev v slovenskem prostoru ter javnosti predstavil uspehe, težave in perspektive prostovoljstva pri nas. Spregovorili bomo o statusnih vprašanjih prostovoljstva, mestu in vlogi prostovoljcev v družbi nasploh in konkretnije pri graditvi boljših medčloveških odnosov. Med cilji kongresa je tudi formiranje mreže spodbud za razvoj prostovoljstva ter njegova promocija - zlasti na področju socialnih dejavnosti.

Nekaj tem, ki veljajo kot predlog:

- *prostovoljno delo v šolah*
- *prostovoljno delo v zdravstvu*
- *prostovoljno delo na področju socialnega varstva*
- *prostovoljno delo za osebe s posebnimi potrebami*
- *usposabljanje za prostovoljno delo*
- *odnos prostovoljec-strokovnjak-država*
- *kako financirati prostovoljno delo*
- *prostovoljno delo - pomoč med generacijami*
- *pravni in etični vidiki prostovoljnega dela*
- *zakon o prostovoljni službi ...*

Prijavnice za kongres ter kotizacijo (14.000 SIT) zbira Socialna zbornica Slovenije, Slovenska 27/IV, do 29. junija na ž.r. 50-100-637-0056463 (za kongres). Prostovoljci kotizacije ne plačajo!

Podrobnejše informacije dobite na Slovenski fondaciji, Miklošičeva 16, Ljubljana, (tel. 13-14-352) ali na Socialni zbornici Slovenije, Slovenska 27, Ljubljana (tel. 220-194, fax 220-195).

SLOVENSKO ZDRUŽENJE ZA INTENZIVNO MEDICINO
ORGANIZIRA V OKVIRU 5. MEDNARODNEGA SIMPOZIJA INTENZIVNE MEDICINE

DRUGI SEMINAR ZA MEDICINSKE SESTRE IN TEHNIKE V ENOTAH INTENZIVNE MEDICINE

FESTIVALNA DVORANA BLED, 16. SEPTEMBER 1996 OB 10 URI

Drugo obvestilo

MEHANSKA VENTILACIJA - Moderator: Ognjen Cerović, dr.med.

- 10.00 Pomen mehanske ventilacije - O. Cerović
- 10.05 Fiziološki principi in oblike mehanske ventilacije - A. Spec-Marn
- 10.35 Vrste ventilatorjev in monitoring mehanske ventilacije - O. Cerović
- 11.05 Delo medicinske sestre ob bolniku na mehanskem ventilatorju - V. Kodila
- 11.30 Diskusija
- 11.45 Odmor
- 12.00 Infekt pri bolniku na ventilatorju - L. Kompan, T. Mirković
- 12.10 Računalniško podprto zasledovanje infekta pri mehansko ventiliranih - Z. Kramar
- 12.20 Specifičnosti mehanske ventilacije v pedijatriji - Š. Grosek
- 12.35 Zagotavljanje razmer za normalno delovanje ventilatorjev - S. Antonić, S. Bašić, M. Pavlović
- 12.45 Diskusija

HEMODINAMSKI NADZOR - Moderator: Prim. Gorazd Voga, dr. med.

- 14.00 Fiziološke in patofiziološke osnove krvnega obtoka - B. Pohar
- 14.15 Tehnične in tehnološke osnove za hemodinamske meritve - D. Štajer
- 14.30 Desnostranska srčna kateterizacija - G. Voga
- 15.00 Invazivno merjenje arterijskega tlaka - O. Cerović
- 15.20 Diskusija
- 15.35 Odmor
- 15.50 Delo medicinske sestre pri bolniku s hemodinamskim nadzorom - M. Sedmak-Nučič
- 16.20 Klinični pomen hemodinamskega nadzora - G. Voga
- 16.35 Videoprojekcija
- 16.45 Diskusija

Kotizacija: Medicinske sestre in zdravstveni tehniki 4.600 SIT

Udeleženci 5. Mednarodnega simpozija intenzivne medicine ni kotizacije

Kotizacijo lahko vplačate pred začetkom seminarja v ponedeljek, 16. Septembra 1996 od 08. - 10. ure v preddverju festivalne dvorane. Prijavnica za seminar je bila objavljena v majski številki časopisa.

Dodatne informacije: Ognjen Cerović, dr. med., Klinični center Ljubljana, Inštitut za anesteziologijo - CIT, Zaloška 7, 1525 LJUBLJANA

Call for papers
(Abstract Guidelines)

From Diagnosis to Outcome: Nurses Network Across Europe

THE FIRST EUROPEAN CONFERENCE OF
THE ASSOCIATION FOR COMMON EUROPEAN NURSING
DIAGNOSES, INTERVENTIONS AND OUTCOMES
(ACENDIO)

Friday 2 and Saturday 3 May 1997

**The Rai Centre
Amsterdam
The Netherlands**

Please complete and return
the abstract form by
1 October 1996 to:

Hilary Hyde
Conference Organiser
Royal College of Nursing
20 Cavendish Square
London W1M 0AB
United Kingdom

PRAVOPIS MEDICINSKIH IZRAZOV

Prva izdaja

Ljubljana, junij 1996

Uporabniki medicinskih terminov so pogosto v zadregi, ker ne vedo, kako jih prav pisati, pregibati in izgovarjati, čeprav poznajo njihov pomen. Zato je bil pred kratkim natiskan kot vmesni izdelek Pravopis medicinskih izrazov (PMI). Uporabljali naj bi ga zlasti študenti medicine, stomatologije, veterine, farmacije, biologije, zdravstvene vzgoje, zdravstvene nege in drugih strok, prav tako tudi zdravniki, zobozdravniki, veterinarji, farmacevti, profesorji zdravstvene vzgoje, medicinske sestre, zdravstveni tehniki, fizioterapevti, sanitarni inženirji ter drugi zdravstveni delavci ali administrativni in drugi delavci v zdravstvu, pa tudi lektorji, prevajalci, novinarji in še marsikdo.

ČESTITKA

Spoštovana ga. Jelka Mlakar!

Ob podelitvi visokega priznanja - Zlatega znaka Zbornice zdravstvene nege Slovenije prejmite naše iskrene čestitke. Ponosne smo, da vodite naše društvo.

Izvršilni odbor DMS ZT Ljubljana v imenu članic društva

OBVESTILA

PROGRAM PRIPRAVNIŠTVA

V mesecu juliju 1996 je Zbornica zdravstvene nege v okviru Časopisno-založniške dejavnosti izdala brošuro »Program pripravništva« za višje medicinske sestre in višje zdravstvene tehnike.

Program pripravništva je pripravila Komisija za izobraževanje pri ZZNS v sestavi:

Jelka Drobne, Zavod RS za šolstvo in šport;

Geli Hajdinjak, Visoka šola za zdravstvo Ljubljana;

Alenka Krist, Klinični center Ljubljana;

Roža Meglič, Visoka šola za zdravstvo Ljubljana;

Silva Vuga, Visoka zdravstvena šola Maribor

Brošuro bo mogoče dobiti na sedežu ZZNS, Ljubljana, Vidovdanska 9, od 20. avgusta 1996, po ceni 800,00 SIT.

ZBORNICA ZDRAVSTVENE NEGE
SLOVENIJE

VIŠJE MEDICINSKE SESTRE
VIŠJI ZDRAVSTVENI TEHNIKI

PROGRAM PRIPRAVNIŠTVA

TEHNIČNI PRIPOMOČKI ZA MANJ ODVISNO ŽIVLJENJE

KOPANJE JE LAHKO UŽITEK

Praktično in zanesljivo dvigalo za kopalno kad v okviru cenovnega standarda ZZZS, ki vas nežno spušča in dviga v kopalni kadi. Z njim bo kopanje pravi užitek.

Na zalogi imamo še vrsto drugih tehničnih pripomočkov:

- invalidske vozičke vseh vrst,
- hodulje vseh vrst,
- sanitarne pripomočke in opremo,
- ambulifte,
- blazine proti preležaninam,
- inkontinenčni program
- druge pripomočke.

Podrobnejše informacije lahko dobite vsak dan na

incom-group d.o.o.

tel: 061/268 - 307, 061/123 54 57, 061/123 54 59.

Večina pripomočkov je dosegljiva brez doplačil iz naslova zdravstvenega zavarovanja po pravilih ZZZS.

OBVESTILO ČLANOM ZBORNICE ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE

O bveščamo vse naše člane, da so v juliju prejeli članske izkaznice na naslov prebivališča, ki je zapisan v pristopni izjavi oziroma na naslov, ki je bil na podlagi vaše izjave ali obvestila korigiran. Vljudno prosimo, da nam pismeno javite vse morebitne napake, ki so lahko posledica nepopolne pristopne izjave in morda tudi računalniškega škrata. Popravili bomo pomembnejše spremembe, zamenjava priimkov pa bo sicer formalno zabeležena v računalniškem registru. Nove - popravljene - kartice pa bodo izdelane naslednje leto. V kolikor kdo od članov ni dobil članske izkaznice, prosimo, da se javi na ZZN od 19. 8. 1996 dalje. Člani, ki izkaznico izgubijo, morajo podati pisno izjavo in zaprositi za potrdilo.

V se člane prosimo, da nam redno na dopisnici javljajo spremembe zaposlitve, upokojitev, spremembe stalnega bivališča ali nastop porodniškega dopusta. Vse, ki so spremenili delodajalca in naslov in o tem niso obvestili Zbornice (na sedež ZZN se

vrača Utrip z oznako "Odselil"), bomo po določenem roku primorani izpisati iz registra članov.

O bveščamo tiste medicinske sestre in zdravstvene tehnike, ki se ponovno včlanijo, da so dolžni po sklepu Upravnega odbora z dne 6. 9. 1995 poravnati članarino od izstopa do ponovnega vstopa.

V junijski številki Utripa je bila objavljena pristopna izjava za članstvo v Sindikatu delavcev v zdravstveni negi. Vsa sporočila in spremembe pošiljajte na sedež sindikata delavcev v zdravstveni negi - Ljubljana, Dalmatinova 10.

K dor se je odločili za plačilo obveznosti do ZZN po položnici, bo v juliju dobili položnice za članarino. Naročniki Obzornika zdravstvene nege so prav tako prejeli položnico za letno naročnino. Naprošamo vas, da v roku poravnate svoje obveznosti.

*Generalna sekretarka ZZN
Petra Kersnič*

POPRAVEK

Zaradi tiskarske napake, nastale na osnovi računalniško memoriranih podatkov, se je na strani 43 Utripa št. 6 vrnila neljuba napaka.

Izpod napisa Svetovni dan brez tobaka je bil predviden samo logotip Svetovne zdravstvene organizacije brez podnapisa "Kolaborativni center ..."

Za neljubo napako se opravičujemo.

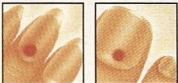
Najuspešnejši in najkrajši način zdravljenja glivičnih infekcij nohtov, kože in lasišča.

Lamisil deluje fungicidno.

Lamisil je visoko specifičen za en sam glivični encim.

Indikacije: Glivične infekcije kože, nohtov in lasišča povzročene z dermatofiti rodov *Trychophyton*, *Microsporum* in *Epidermophyton*, ter kvasovkami rodov *Candida* in *Pityrosporum*.

TABLETE LAMISIL

	Doziranje	Trajanje zdravljenja
	Onychomycosis - na rokah	3 sc. á 14 x 250 mg
	Onychomycosis - na nogah	3 sc. á 28 x 250 mg
	Tinea cruris/corporis chronica	1 sc. á 14 x 250 mg
	Tinea pedis/manus chronica	1 sc. á 14 x 250 mg
	Tinea capitis	2 sc. á 14 x 250 mg
Otroci 10-20 kg	62,5 mg 1x na dan	
Otroci 20-40 kg	125 mg 1x na dan	
Otroci > 40 kg in odrasli	250 mg 1x na dan	

KREMA LAMISIL

	Doziranje	Trajanje zdravljenja
	Tinea pedis	2x na dan
	Tinea corporis/cruris	1x na dan
	Candidiasis cutanea	1x na dan
	Pityriasis versicolor	1x na dan

Včasih zadošča že nasvet

Univerzitetna knjižnica Maribor

S

P 2289/4, 1996

199602828, 7/8

COBISS

kapljice

Za odmašene in srečne nosove

Operil[®], Operil[®] P

lokalni rinolitik za odrasle in otroke

SESTAVA: V kapljicah Operil je po 0,5 mg oksimetazolinijevega klorida v 1 ml raztopini (0,05%). V kapljicah Operil P je po 0,25 mg oksimetazolinijevega klorida v 1 ml raztopini (0,025%). **DELOVANJE:** Oksimetazolin je simpatikomimetik, ki se uporablja kot nazalni dekongestiv. Zaradi skrčenja arteriol zmanjšuje nabreklost nosne sluznice in sekrecijo. Lažje dihanje skozi nos in blaži spremljajoče znake nahoda. Delovati začne že po 15 minutah, njegov učinek traja 6 do 8 ur. **INDIKACIJE:** Akutni nahod pri prehladu, vnetje obnosnih votlin, katar evstahijeve cevi, seneni nahod in nahod zaradi drugih alergij zgornjih dihalnih poti. **KONTRAINDIKACIJE:** Znana preobčutljivost za oksimetazolinijev klorid, suho vnetje nosne sluznice. **PREVIDNOSTNI UKREPI:** Zdravila naj ne uporabljajo nosečnice, bolniki s kronično srčno insuficienco, hipertenzijo, hipertireozo in sladkorno boleznijo, prav tako n otroke do prvega leta starosti. **STRANSKI UČINKI:** V predpisanih dozah bolniki Operil in Operil P dobro prenašajo. Včasih se prehodno lahko pojavijo suhost in pekoč občutek v nosu, suha usta in žrelo, kihanje. Zelo redko se lahko pojavijo sistemski simpatomimetski stranski učinki kot hipertenzija, živčnost, slabost, vrtoglavica, glavobol, nespečnost, palpitacija. Pri predolgi uporabi zdravila se lahko pojavi reaktivna hiperemija nosne sluznice. **DOZIRANJE IN UPORABA:** Odrasli in šolski otroci: 1 do 2 kapljici Operila kanemo v vsako nosnico dvakrat do trikrat na dan. Otroci od 1 do 7 let: 1 do 2 kapljici Operila P kanemo v vsako nosnico dvakrat do trikrat na dan. Za samozdravljenje lahko uporabljamo Operil in Operil P le v predpisanih dozah in ne dlje kot tri dni. Če se stanje ne izboljša, se posvetujemo z zdravnikom. Po presoji lahko zdravnik predpiše daljše zdravljenje. **HRAMBA:** Zdravilo hranimo pri temperaturi do 25°C. **UPORABNOST:** Označena na opremi.

